



Samorząd Województwa Mazowieckiego

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA  
WYBRANYM PROBLEMOM  
ZDROWOTNYM W WOJEWÓDZTWIE  
MAZOWIECKIM NA LATA**

**2012-2017**



Luty 2012

DYREKTOR DEPARTAMENTU

*Ewa Elżbieta*  
Ewa Elżbieta

20 LUT. 2012

*17.02.2012  
Suzale*

## Spis treści.

Wprowadzenie str. 3-6

|   |                     |
|---|---------------------|
| <b>1. Ogólna charakterystyka województwa mazowieckiego .....</b>  | <b>str. 6- 20.</b>  |
| 1.1. Obszar .....   | str. 6.             |
| 1.2. Ludność .....  | str. 7-10.          |
| 1.3. Warunki ekonomiczne .....  | str.11.             |
| 1.4. Główne przyczyny zgonów mieszkańców województwa mazowieckiego .....  | str. 11-15.         |
| 1.5. Dostępność opieki zdrowotnej w województwie mazowieckim .....  | str. 15-19.         |
| 1.5.1. Podmioty działalności leczniczej .....   | str. 15-16.         |
| 1.5.2. Ratownictwo medyczne .....   | str. 16.            |
| 1.5.3. Opieka długoterminowa .....  | str. 17.            |
| 1.5.4. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień .....  | str. 17.            |
| 1.5.5. Opieka nad uczniami .....  | str. 17-19.         |
| 1.6. Promocja zdrowia w województwie mazowieckim .....  | str. 19-20.         |
| 1.7. Aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym .....  | str. 20.            |
| <b>2. Adresaci Programu .....</b>   | <b>str. 21.</b>     |
| <b>3. Cel Programu. Zadania, spodziewane korzyści, realizatorzy, wskaźniki do monitorowania .....</b>   | <b>str. 23-35.</b>  |
| <b>4. Spis rysunków, wykresów, tabel .....</b>  | <b>str. 36.</b>     |
| <b>5. Zgony według przyczyn i wieku ludności województwa mazowieckiego .....</b>  | <b>str. 37 –40.</b> |
| <b>6. Programy zdrowotne realizowane ze środków jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego z wyłączeniem programów SWM w podziale na powiaty .....</b> | <b>str. 41 – 49</b> |
| <b>7. Realizacja profilaktycznych programów populacyjnych w województwie mazowieckim.....</b>   | <b>str. 50 - 51</b> |
| <b>8. Harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Wybranym Problemom Zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012 – 2017 .....</b>                                     | <b>str. 52</b>      |
| <b>9. Szczegółowy harmonogram realizacji w roku 2012 Programu Przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017 .....</b>               | <b>str. 53</b>      |

## **Wprowadzenie**

Definicja przyjęta w 1947 roku przez Światową Organizację Zdrowia określa zdrowie jako stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko brak choroby, niedomagania czy kalectwa. Zdrowie zostało uznane za podstawowe prawo każdego człowieka. Jest wartością pozwalającą na samorealizację, właściwe pełnienie ról społecznych, dobrą adaptację do zmian środowiska, radzenie sobie i kierowanie tymi zmianami oraz osiągnięcie satysfakcji z życia. Aby w pełni wykorzystać swój potencjał zdrowotny każdy człowiek powinien swoje zdrowie chronić, utrzymywać, doskonalić i przywracać poprzez promocję zdrowia, profilaktykę zdrowotną oraz leczenie i rehabilitację. Profilaktyka ma na celu zapobieganie konkretnej chorobie bądź innemu niekorzystnemu zjawisku zdrowotnemu, poprzez kontrolowanie przyczyn i czynników ryzyka. Natomiast promocja zdrowia służy upowszechnieniu zdrowego stylu życia. Jej zadaniem jest kształtowanie optymalnych sposobów i warunków funkcjonowania człowieka. Nastawiona jest m. in. na budowanie zdrowotnej polityki publicznej, tworzenie środowisk sprzyjających zdrowiu w domu, w szkole i w pracy, zachęcanie całego społeczeństwa do działań na rzecz zdrowia. Nieodłącznym jej elementem jest edukacja zdrowotna oraz polityka lokalna. Promocja i edukacja zdrowotna są ważnymi narzędziami w podnoszeniu świadomości zdrowotnej i poprawie stanu zdrowia obywateli. Umożliwiają każdemu człowiekowi zwiększenie pozytywnego oddziaływania na własne zdrowie i wzięcie za nie odpowiedzialności.

Badania pokazują, że na stan zdrowia ma wpływ wiele różnorodnych czynników takich jak: styl życia, środowisko fizyczne i społeczne, czynniki genetyczne, opieka zdrowotna, czynniki demograficzne, zatrudnienie, warunki mieszkaniowe, kondycja psychofizyczna, wykształcenie, poczucie bezpieczeństwa oraz wypoczynek. Najbardziej popularnym modelem determinantów zdrowia, stanowiącym jednocześnie założenia do Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007 – 2015 jest model tzw. „pól zdrowia” opracowany w latach 70-tych przez kanadyjskiego ministra Marca Lalonde’a. Model ten wyróżnia cztery grupy czynników – „pole zdrowia” które warunkują stan zdrowia. Są to: styl życia, otaczające środowisko (zarówno fizyczne jak i społeczne), czynniki genetyczne oraz dostęp do opieki medycznej. Lalonde każdemu z pól przypisuje określony, procentowy udział w zdrowiu. Z pośród wszystkich „pól zdrowia” największy wpływ na zdrowie – ok. 50% ma styl życia na który składają się takie zachowania zdrowotne jak aktywność fizyczna, zwyczaje żywieniowe, stosowanie używek oraz stres.. Środowisko w którym przebywa jednostka - fizyczne (min. stan czystości wody, powietrza, poziom hałasu oraz ilość substancji szkodliwych w środowisku) ale też praca, rodzina – warunkują stan zdrowia człowieka w ok. 20%.. Kolejną grupą determinantów są czynniki niezależne od człowieka, czyli czynniki genetyczne, które w około 20 % warunkują zdrowie. Sprawny system opieki medycznej (struktura, organizacja, dostępność i jakość świadczeń medycznych) wpływa tylko w 10% na stan naszego zdrowia.

Styl życia, czynnik w największym stopniu determinujący zdrowie uzależniony jest od warunków społeczno- ekonomicznych. Trudna sytuacja ekonomiczna, wynikająca np. z bezrobocia, wymaga zaangażowania na szczeblu wojewódzkim osób mających wpływ na kreowanie takiej polityki

zdrowotnej, która umożliwiałaby każdej jednostce świadome dbanie o własne zdrowie.. Samorząd Województwa Mazowieckiego na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) jest zobligowany do podejmowania działań z zakresu promocji i ochrony zdrowia. Również ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) określa jako zadanie własne samorządu województwa opracowywanie i realizację programów zdrowotnych oraz podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców.

Aby wesprzeć lokalne inicjatywy, stwarzać warunki ułatwiające ludziom dokonywanie wyborów sprzyjających zdrowiu został opracowany „Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”. Dokument zawiera analizę sytuacji zdrowotnej w województwie, wskazuje główne problemy zdrowotne oraz określa priorytetowe działania w zakresie polityki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem promocji zdrowia. Ujęta została także problematyka związana z przepływem informacji w ochronie zdrowia z wykorzystaniem rozwiązań telemedycznych.

*Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie na lata 2012-2017* ściśle koresponduje z podstawowym dokumentem planistycznym jakim jest **Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020**. Cel nadrzędny Strategii jakim jest „wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno – gospodarczego w regionie jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców” ma być osiągnięty poprzez Rozwój kapitału społecznego, a dokładnie dzięki podniesieniu standardów ochrony zdrowia i zmniejszeniu różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych (Rozwój kapitału społecznego, kierunek działań 1.4) Realizacja celu powinna skutkować podniesieniem poziomu zdrowotności mieszkańców regionu oraz wyrównaniem dostępu do świadczeń w podstawowej opiece zdrowotnej, zwłaszcza na terenach wiejskich. Równie istotne jest zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług medycznych. W Strategii jako warunki niezbędne do podniesienia standardów ochrony zdrowia i zmniejszenia różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych zostały wskazane m.in. działania dotyczące bezpośrednio promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, takie jak:

- ✓ prowadzenie działań profilaktycznych i promocji zdrowia, które obejmują ograniczanie występowania chorób cywilizacyjnych, społecznych i zakaźnych, niepełnosprawności, przedwczesnej umieralności i upowszechniania edukacji prozdrowotnej;
- ✓ tworzenie warunków do aktywności ruchowej, uprawiania sportu i turystyki.

*Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017* kładzie szczególny nacisk na propagowanie zdrowego stylu życia, zapobieganie chorobom cywilizacyjnym oraz wczesną diagnostykę. Nawiązuje także do:

1. regulacji Unii Europejskiej, głównie do ratyfikowanego w 1977 roku Traktatu Amsterdamskiego, który nakłada na Wspólnotę obowiązek podejmowania i wspierania działań z zakresu zdrowia publicznego,

2. dokumentów przyjętych przez Region Europejski Światowej Organizacji Zdrowia, zwłaszcza przyjętej w 1998 roku strategii „Zdrowie 21 – zdrowie dla wszystkich w XXI wieku” określającej główne kierunki polityki zdrowotnej w Europie, przyjmującej za kluczową promocję zdrowia oraz działania służące redukcji występowania chorób. *Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017* koresponduje z następującymi zadaniami strategii „Zdrowie 21 – zdrowie dla wszystkich w XXI wieku”:

- ✓ równość w zdrowiu
- ✓ poprawa zdrowia psychicznego
- ✓ redukcja chorób niezakaźnych
- ✓ redukcja chorób zakaźnych
- ✓ redukcja urazów powstałych na tle wypadków i przemocy
- ✓ zdrowy tryb życia
- ✓ redukcja szkodliwych skutków spożywania alkoholu, narkotyków i tytoniu
- ✓ tworzenie siedlisk zdrowotnych
- ✓ zarządzanie na rzecz jakości opieki zdrowotnej
- ✓ zdobywanie partnerów dla spraw zdrowia

3. dokumentów krajowych - oficjalnym dokumentem w Polsce w zakresie promocji i ochrony zdrowia, wyznaczającym kierunek polityki zdrowotnej jest *Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015* stanowiący załącznik do Uchwały Nr 90/2007 Rady Ministrów z dnia 15 maja 2007 roku opracowany przez Ministerstwo Zdrowia. Pierwsza wersja dokumentu powstała w 1990 roku jako odpowiedź na strategię Światowej Organizacji Zdrowia „Zdrowie dla wszystkich do 2000 roku” W programie podkreślona jest rola jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu infrastruktury służącej budowaniu zdrowia oraz upowszechnianiu zdrowego stylu życia. Program bezpośrednio nawiązuje do 8 celów operacyjnych wskazanych NPZ, takich jak:

- ✓ zwiększenie aktywności fizycznej ludności;
- ✓ poprawa sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności oraz zmniejszenie występowania otyłości;
- ✓ zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu;
- ✓ zmniejszenie i zmiana struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem;
- ✓ poprawa opieki zdrowotnej nad matką, noworodkiem i małym dzieckiem;
- ✓ intensyfikacja zapobiegania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży
- ✓ tworzenie warunków do aktywnego życia osób starszych;
- ✓ zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym.

4. innych programów o zasięgu krajowym proponujących działania zmierzające do ograniczenia występowania oraz redukcji negatywnych skutków niepożądanych zjawisk w sferze zdrowia, m.in. :

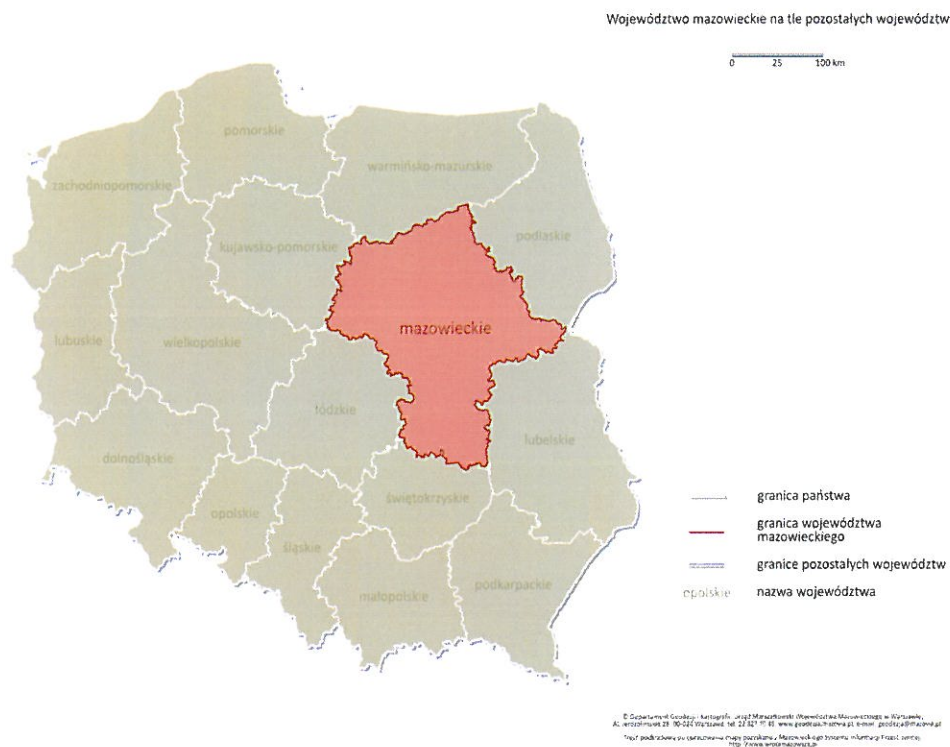
- ✓ Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na lata 2012-2016 (Dz. U. 2011. Nr 44, poz.227)
- ✓ Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. 2011. Nr 24, poz. 128)
- ✓ Narodowy Program Zwalczenia Chorób Nowotworowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1200 z późn. zm)

## 1. Ogólna charakterystyka województwa mazowieckiego

### 1.1. Obszar

Województwo mazowieckie położone jest w środkowo-wschodniej części Polski. Sąsiaduje z sześcioma województwami: warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, świętokrzyskim, łódzkim i kujawsko – pomorskim. Zgodnie z podziałem administracyjnym kraju w województwie wydzielono 37 powiatów ziemskich i 5 miast na prawach powiatu (Płock, Radom, Siedlce, Ostrołęka, Warszawa) oraz 314 gmin, w tym 35 miejskich, 50 miejsko – wiejskich i 229 wiejskich. Miasto stołeczne Warszawa zajmuje powierzchnię 516 km<sup>2</sup> .

Rys. 1. Mapa obrazująca położenie Województwa mazowieckiego na tle pozostałych województw.



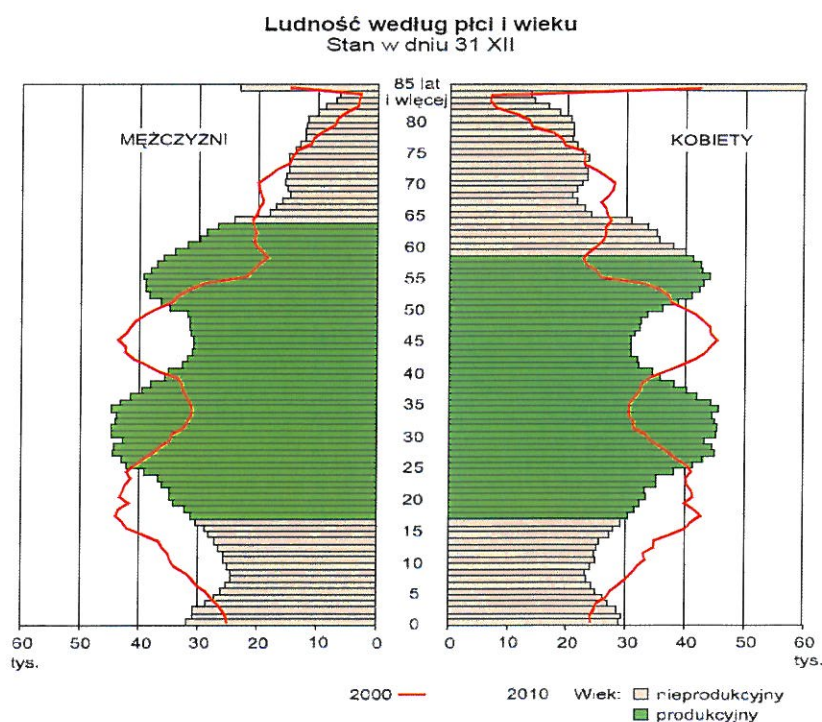
Opracowanie: Departament Geodezji i Kartografii, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, źródło <http://WWW.wrotamazowsza.pl>

## 1.2. Ludność

Województwo mazowieckie jest największe w kraju zarówno pod względem zajmowanego obszaru - 35,6 tys. km<sup>2</sup>, co stanowi 11,4% powierzchni Polski, jak i liczby ludności, która w 2010 r. wynosiła 5 242,9 tys. osób, tj. o 0,4% więcej niż przed rokiem, stanowiąc 13,7% ogółu ludności Polski. Na 1 km<sup>2</sup> przypadało średnio 147 osób. Udział ludności miast w ogólnej liczbie ludności województwa wyniósł 64,6%. Największe miasto regionu - Warszawa - liczyło 1720,4 tys. ludności, tj. 32,8% ogółu ludności województwa i 50,8% ogółu ludności miejskiej w województwie. Ponad połowę ludności województwa stanowiły kobiety (52,2%).

Z analizy struktury wieku ludności województwa wynika, że udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzież w wieku do 17 lat) w ogólnej liczbie ludności obniżył się do 18,6% z 18,7% w 2009 r. i z 22,8% w 2000 r. Dzieci w wieku poniżej 15 lat stanowiły 15,2% populacji, (w 2000 r. prawie 18%). Odsetek ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni - 18—64 lata, kobiety 18— 59 lat) w porównaniu z 2009 r. nieznacznie się zmniejszył i wyniósł 63,6% (w 2000 r. 60,7%). Zwiększyła się natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej). Udział tej grupy ludności w ogólnej liczbie ludności województwa wyniósł w 2010 r. 17,8%, tj. więcej w porównaniu z 2009 r. o 0,2 punktu procentowego, a w porównaniu z 2000 r. o 1,4 punkt procentowego. Zmniejszanie się udziału roczników młodszych i zwiększanie się udziału roczników starszych odzwierciedla proces starzenia się ludności. W 2010 r. współczynnik starości, określający udział osób starszych (razem mężczyźni i kobiety w wieku 65 lat i więcej) w ogólnej liczbie ludności wyniósł 14,5% wobec 13,9% w 2000 r. W 2010 r. (podobnie w 2009 r.) na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 57 osób w wieku nieprodukcyjnym, tj. 29 osób w wieku do 17 lat i 28 osób w wieku poprodukcyjnym (w 2000 r. odpowiednio 38 i 27).

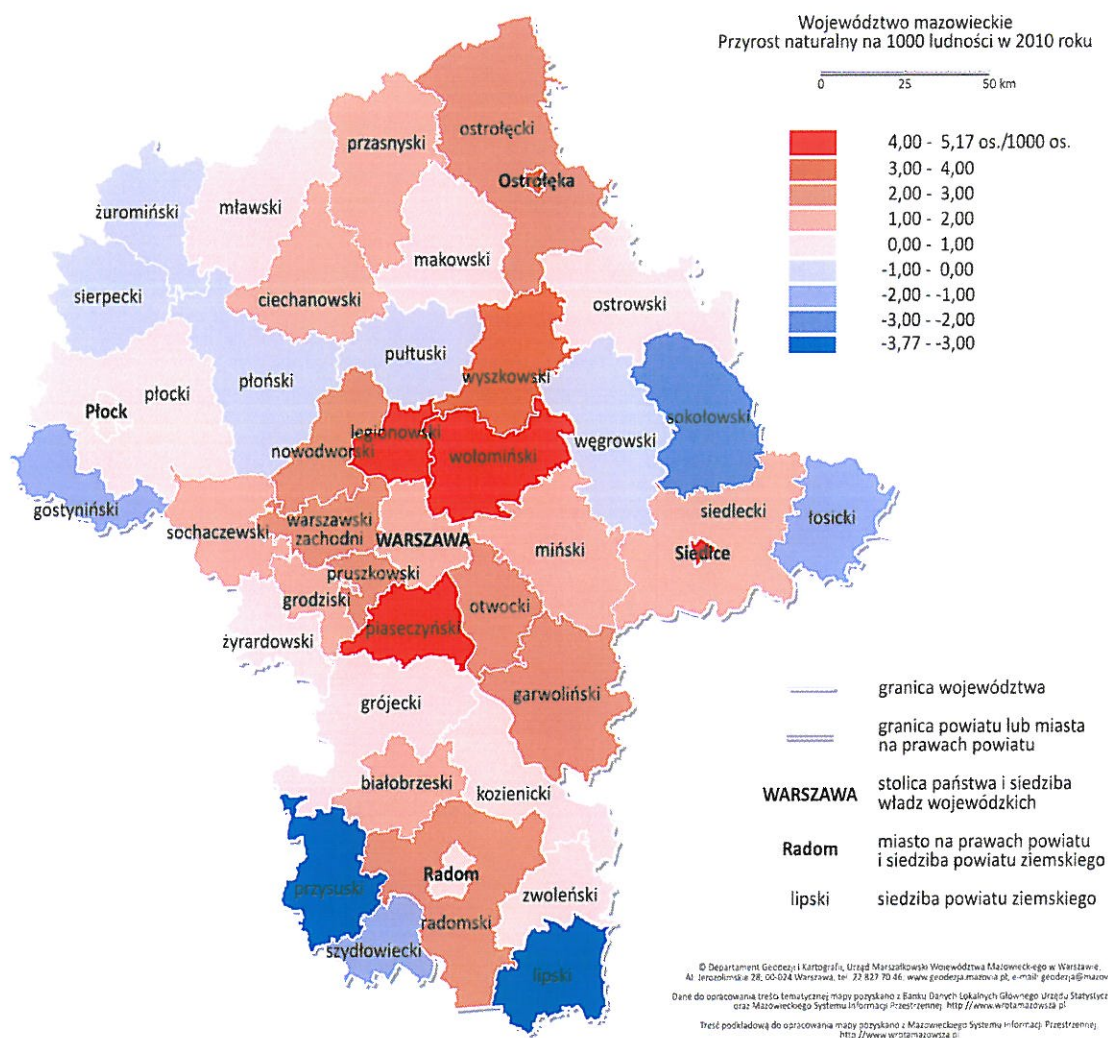
Wykres 1. Ludność w województwie mazowieckim według płci i wieku.



Źródło GUS

Rok 2010 był piątym z kolei, w którym w województwie mazowieckim został zanotowany dodatni przyrost naturalny - jego natężenie liczone na 1000 ludności wyniosło 1,41 ( w 2009 r. 1,00). W miastach wskaźnik przyrostu naturalnego wyniósł plus 1,79, a na wsi plus 0,72, przy czym dodatni przyrost naturalny w miastach utrzymuje się od 2005 r., natomiast na wsi od 2008 r.

Rys. 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2010 r.



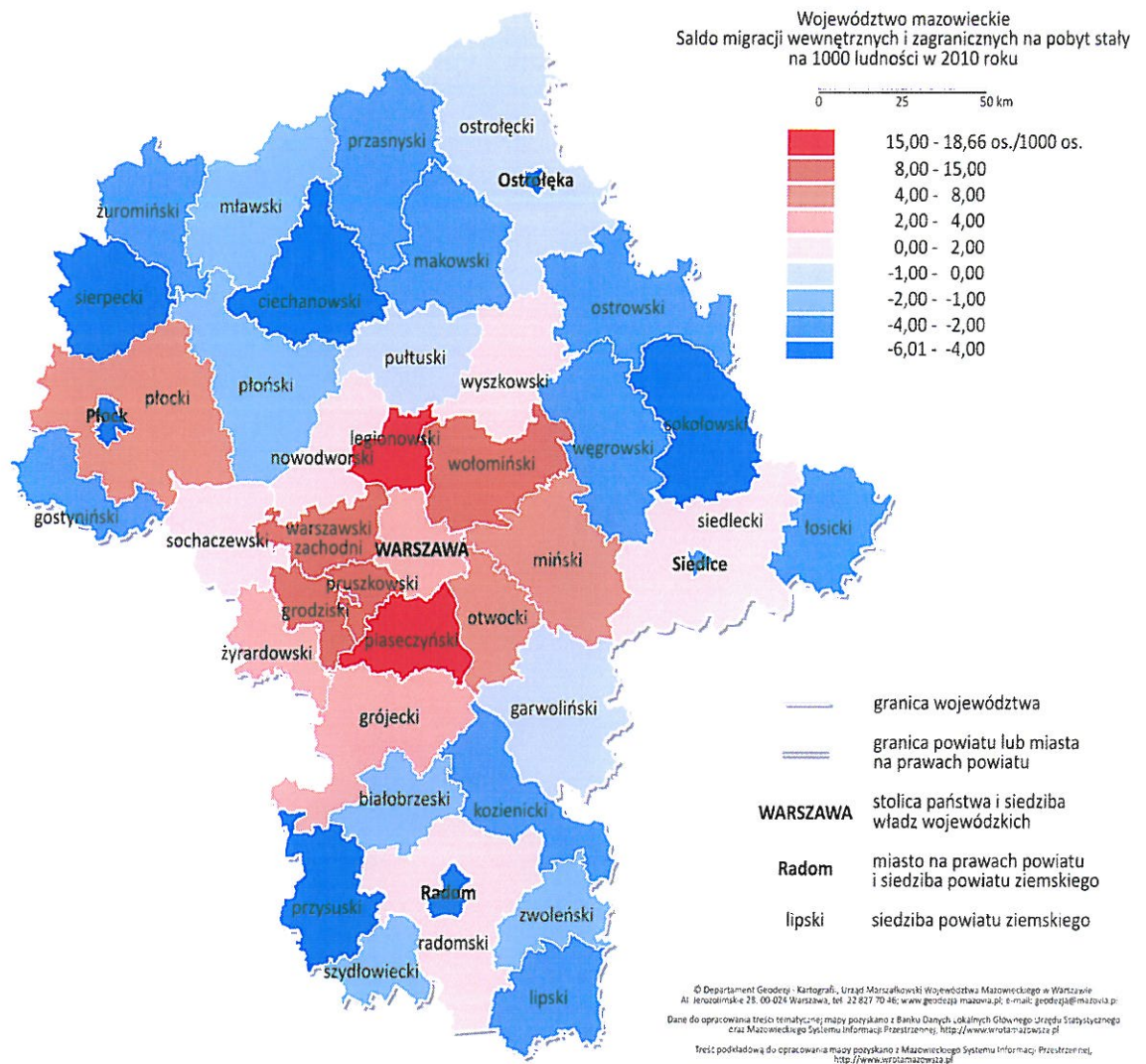
Opracowanie: Departament Geodezji i Kartografii, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,  
 źródło <http://www.wrotamazowska.pl>

Współczynnik umieralności niemowląt jest istotny dla określenia sytuacji zdrowotnej mieszkańców. Umieralność niemowląt, w porównaniu z analogicznym okresem ub. r., zmniejszyła się. W 2010 r. zmarło 274 dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (w 2009 r. - 294). Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 4,51 wobec 4,91 przed rokiem



W województwie mazowieckim od kilkunastu lat roczny napływ ludności przekracza wielkość odpływu, co powoduje, że ogólne saldo migracji jest dodatnie. W 2010 r. w województwie mazowieckim w ramach ruchu wewnętrznego zarejestrowano 69 615 zameldowań na pobyt stały i 56928 wymeldowań z pobytu stałego. Z zagranicy przybyły 1282 osoby, a wyjechały za granicę 592 osoby. Ogólne saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło plus 2,56 (przed rokiem plus 2,36); współczynnik natężenia migracji wyższy był na wsi (plus 4,49) niż w miastach (plus 1,50).

Rys. 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2010r.



Opracowanie: Departament Geodezji i Kartografii, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego  
źródło <http://www.wrotamazowska.pl>

W ciągu 2010 r. zarejestrowano 60 756 urodzeń żywych, tj. więcej o 915 (o 1,5%) niż w analogicznym okresie ub. r. Współczynnik urodzeń, czyli liczba urodzeń żywych na 1000 ludności, ukształtował się na poziomie 11,63 wobec 11,49 przed rokiem. W omawianym okresie zmarło 53 389 osób, co oznacza spadek liczby zgonów względem 2009 r. o 1241 osób (o 2,3%). Współczynnik natężenia zgonów

wyniósł 10,22, i był niższy niż w roku poprzednim o 0, 27. W ogólnej liczbie osób zmarłych 47,9% stanowiły kobiety.

Tabela 1. Przyrost naturalny wg powiatów województwa mazowieckiego w 2010 r.

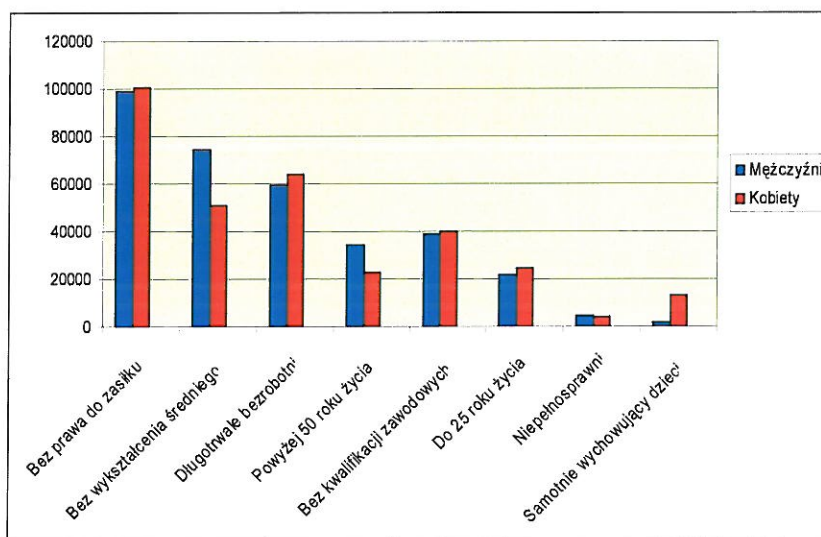
| Powiaty          | Urodzenia Żywe | Zgony  |                 | Przyrost naturalny |
|------------------|----------------|--------|-----------------|--------------------|
|                  |                | Ogółem | w tym niemowląt |                    |
| białobrzeski     | 14,96          | 11,00  | 5,93            | 3,96               |
| ciechanowski     | 11,36          | 11,33  | 5,83            | 0,02               |
| garwoliński      | 13,05          | 10,70  | 2,86            | 2,34               |
| gostyniński      | 11,65          | 10,88  | 7,31            | 0,77               |
| grodziski        | 12,29          | 10,64  | -               | 1,65               |
| grójecki         | 12,36          | 11,36  | 5,00            | 1,00               |
| kozienicki       | 10,80          | 11,19  | 4,50            | -0,39              |
| legionowski      | 11,99          | 8,49   | 1,64            | 3,50               |
| lipski           | 10,52          | 15,50  | 2,60            | -4,97              |
| łosicki          | 10,12          | 13,29  | 3,05            | 3,05               |
| makowski         | 13,04          | 12,54  | 6,60            | -3,18              |
| miński           | 12,66          | 10,52  | 5,51            | 0,49               |
| mławski          | 11,26          | 11,38  | 9,70            | 2,14               |
| nowodworski      | 11,20          | 9,45   | 3,51            | -0,12              |
| ostrołęcki       | 12,54          | 10,27  | 3,74            | 1,74               |
| ostrowski        | 10,42          | 11,00  | 6,41            | 2,27               |
| otwocki          | 11,48          | 10,01  | 2,94            | -0,57              |
| piaseczyński     | 12,49          | 8,03   | 4,67            | 1,47               |
| płocki           | 11,19          | 11,05  | 7,44            | 4,46               |
| płoński          | 12,11          | 12,06  | 5,66            | 0,14               |
| pruszkowski      | 11,20          | 9,50   | 4,80            | 0,05               |
| przasnyski       | 11,69          | 12,09  | -               | 1,71               |
| przysuski        | 11,27          | 12,86  | 10,22           | -0,40              |
| pułtuski         | 11,79          | 11,83  | 6,67            | -1,59              |
| radomski         | 11,70          | 9,51   | 5,21            | -0,04              |
| siedlecki        | 10,69          | 11,58  | 5,77            | 2,19               |
| sierpecki        | 10,34          | 12,22  | 1,80            | -0,89              |
| sochaczewski     | 11,51          | 10,43  | 3,12            | -1,88              |
| sokołowski       | 10,27          | 13,39  | 3,46            | 1,08               |
| sztybowiecki     | 11,52          | 10,72  | 2,16            | -3,13              |
| warszawski zach. | 10,52          | 9,16   | 6,41            | 0,80               |
| węgrowski        | 10,90          | 12,48  | 1,37            | 1,37               |
| wołomiński       | 13,07          | 8,64   | 3,98            | -1,58              |
| wyszkowski       | 13,60          | 9,76   | 4,08            | 4,43               |
| zwoleński        | 11,29          | 12,20  | 2,38            | 3,84               |
| żuromiński       | 10,34          | 10,71  | 4,80            | -0,91              |
| żyrardowski      | 13,02          | 12,22  | 4,09            | -0,37              |
| m. Ostrołęka     | 11,34          | 7,13   | 3,28            | 0,80               |
| m. Płock         | 11,01          | 9,48   | 3,62            | 4,21               |
| m. Radom         | 10,77          | 10,05  | 4,54            | 1,52               |
| m. Siedlce       | 11,76          | 7,94   | 4,46            | 0,72               |
| m. st. Warszawa  | 11,05          | 10,68  |                 | 3,82               |

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

### 1.3. Warunki ekonomiczne

Z danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Warszawie wynika, że w 2010 roku na 1 osobę przypadało 26,8 m<sup>2</sup> powierzchni mieszkalnej. Średnie miesięczne wynagrodzenie w województwie mazowieckim w III kwartale 2011 roku wg danych GUS wyniosło 4523,87 zł. Stopa bezrobocia na terenie województwa mazowieckiego, na dzień 30.VI.2011 wynosiła 9,3% w tym bez pracy pozostawało 239555 osób, odpowiednio w roku 2010 – 9,4% oraz 238341 osób i w 2009 r. – 9,0% oraz 224480 osób.

Wykres 2. Bezrobotni zarejestrowani na Mazowszu we wrześniu 2011 roku.



Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

### 1.4. Główne przyczyny zgonów mieszkańców województwa mazowieckiego

Główne przyczyny zgonów mieszkańców województwa mazowieckiego, podobnie jak mieszkańców Polski, są w 2009 roku (analogicznie jak w latach poprzednich) zdeterminowane następującymi grupami schorzeń:

- ✓ **choroby układu krążenia** - w 2009 roku w województwie mazowieckim odpowiedzialne były za 46,11% wszystkich zgonów (w Polsce – 46,23), co stanowiło 41,85% zgonów mężczyzn i 50,77% zgonów kobiet.
- ✓ **nowotwory złośliwe** – 23,43% (Polska 26,43), co stanowiło 24,43% zgonów mężczyzn i 22,46% zgonów kobiet.
- ✓ **choroby układu oddechowego** – 6,98% (Polska 5,36) w województwie mazowieckim: 7,68% mężczyzn i 6,21% kobiet.
- ✓ **zewnętrzne przyczyny zgonów** w województwie mazowieckim zmarło 6,81 % osób.
- ✓ **choroby układu pokarmowego** - 4,69% (5,17% mężczyzn i 4,17% kobiet).

- ✓ zaburzeniami wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemiany metabolicznej (1,57%),
- ✓ chorobami układu moczowo-płciowego (1,41%),
- ✓ chorobami układu nerwowego (1,19%).

Szczegółowy wykaz zgonów w województwie mazowieckim według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób ICD-10 został przedstawiony w załączniku do Programu.

### Choroby układu krążenia

Choroby układu krążenia stanowią istotną przyczynę absencji chorobowej, hospitalizacji, inwalidztwa prawnego oraz niekorzystnie wpływają na jakość życia. Znajomość problematyki chorób układu krążenia w społeczeństwie jest czynnikiem istotnie wpływającym na skuteczność programów profilaktycznych.

W 2010 roku 27 149 osób pozostawało pod opieką lekarza rodzinnego z powodu przebytego zawału serca. Niepokojący jest fakt, że aż u 2 569 osób w wieku 0-18 lat została stwierdzona choroba nadciśnieniowa. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące struktury chorób układu krążenia z uwzględnieniem wieku pacjenta.

Tabela 2. Wybrane dane dotyczące pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej w 2010 roku– choroby układu krążenia.

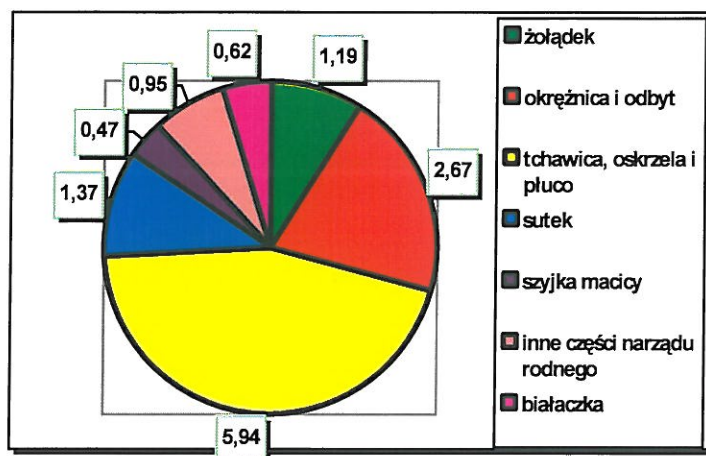
| Rozpoznanie             |                             | Osoby, u których stwierdzono schorzenia | w tym w wieku | w tym w wieku | w tym w wieku |
|-------------------------|-----------------------------|---|---------------|---------------|---------------|
|                         |                             |   | 35-54         | 55-65         | 65 i więcej   |
| Choroby układu krążenia |                             | 739 763                                 | 155 615       | 224 622       | 327 226       |
| w tym                   | Choroba nadciśnieniowa      | 479 561                                 | 108 737       | 148 651       | 201 693       |
|                         | Choroba naczyń mózgowych    | 46 721                                  | 6 192         | 13 285        | 26 286        |
|                         | Niedokrwienne choroba serca | 155 274                                 | 25 823        | 49 606        | 76 331        |

Opracowanie własne na podstawie danych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

### Nowotwory

W Polsce od kilku dekad obserwuje się rosnącą liczbę zachorowań na nowotwory złośliwe zarówno u mężczyzn, jak i kobiet. Istniejąca sytuacja jest wynikiem zmian cywilizacyjnych, a także ogólnego wydłużania się średniej długości życia. Z ich powodu w 2010 roku zmarło 12 832 mieszkańców województwa mazowieckiego. W skali całego województwa współczynnik zgonów z powodu nowotworów złośliwych wynosił 23,49% - dla mężczyzn wynosił on 24,43 %, natomiast dla kobiet 22,46%. Mężczyźni najczęściej umierają z powodu nowotworów płuc i jelita grubego, wśród kobiet dominują zgony z powodu nowotworów płuc i piersi.

Wykres 3. Struktura zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2010 roku [%].



Opracowanie własne na podstawie danych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

### Choroby układu oddechowego

Współczynnik zgonów spowodowany chorobami układu oddechowego w 2009 r. wyniósł 6,98 %. Głównie zgony w tej grupie były powodowane przez zapalenie płuc (4,08%) i dotyczyły osób starszych, powyżej 60 roku życia.

### Zewnętrzne przyczyny zgonu (wypadki i urazy)

W 2009 roku przyczynami zewnętrznymi było spowodowanych 6,81% wszystkich zgonów w województwie mazowieckim, co w liczbach bezwzględnych stanowi 3 722 zgonów. Wśród zewnętrznych przyczyn zgonów znajdują się m.in. wypadki komunikacyjne, z powodu których w województwie mazowieckim w 2009 roku zmarło 919 osób.

Niepokojąca jest również liczba samobójstw. W 2009 roku na terenie województwa mazowieckiego życie odebrało sobie 809 osób.

### Choroby układu pokarmowego

Choroby układu pokarmowego są przyczyną 4,69% ogółu zgonów w województwie mazowieckim. Prawie połowę chorób układu pokarmowego stanowią choroby wątroby. Często powodem zgonów jest też choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy.

### Zaburzenia psychiczne

Chorobowość jak i zapadalność związane z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych są znacząco wyższe w województwie mazowieckim niż w kraju, zarówno w ujęciu ogólnym jak i w poszczególnych grupach wiekowych. W przypadku zaburzeń psychicznych spowodowanych używaniem alkoholu sytuacja epidemiologiczna w województwie mazowieckim jest nieznacznie korzystniejsza niż w skali kraju. Wskaźnik zapadalności ogółem jest porównywalny do wartości dla Polski, przy czym w grupie wiekowej 19-29 jest wyższy niż w kraju.

Szczegółowa analiza sytuacji zdrowotnej w obszarze zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców województwa mazowieckiego przedstawiona została w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015.

### **Wybrane choroby zakaźne**

#### **Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B)**

W 2010 roku w woj. mazowieckim odnotowano 282 zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B. Zapadalność na WZW B w woj. mazowieckim wynosiła 5,39 % na 100 tys. mieszkańców. Była wyższa niż średnia dla kraju, która wynosiła 4,28 % na 100 tys.

#### **Wirusowe zapalenie wątroby typu C (WZW C)**

Liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C w 2010 roku w województwie mazowieckim wyniosła 443 przypadki. Zapadalność wyniosła 8,47% na 100 tys. mieszkańców i jest zbliżona do zapadalności odnotowanej dla całej Polski, która w 2010 roku wyniosła 5,20 % na 100 tys.

#### **Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A)**

W przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu A odnotowujemy korzystną sytuację epidemiologiczną zarówno w Polsce jak i w woj. mazowieckim..

W 2010 r. zarejestrowano 37 zachorowań na wirusowego zapalenia wątroby typu A. Zapadalność na WZW A w 2010 r. w woj. mazowieckim wyniosła 0,71 % na 100 tys. i jest wyższa od zapadalności w Polsce, która wynosi 0,41 % na 100 tys. mieszkańców.

#### **Salmonellozy**

Ogółem w 2010 r. odnotowano 1 794 zachorowań na salmonellozy. W 65,4% przypadków konieczna była hospitalizacja. Zapadalność wyniosła 34,3 % na 100 tys. i jest wyższa od zapadalności w Polsce, która wynosi 25,5% na 100 tys. mieszkańców.

Nadal głównym nośnikiem pałeczek z rodzaju Salmonella pozostaje drób i produkty jego pochodzenia w tym jajka spożywane na surowo lub dodawane do produktów spożywczych bez obróbki termicznej.

#### **Zakażenia wirusem HIV i zachorowania na AIDS**

W 2010 roku w woj. mazowieckim zarejestrowano 248 osób, u których wykryto zakażenie wirusem HIV. Wśród osób zakażonych wirusem HIV zachorowanie na AIDS stwierdzono u 11 osób. W 2010 roku zanotowano 1 zgon, którego przyczyną było zachorowanie na AIDS. Prawdopodobnie osób żyjących z HIV jest więcej.

## **Niepełnosprawność**

Szczegółową diagnozę występowania niepełnosprawności wśród mieszkańców województwa mazowieckiego zawiera Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu oraz Pomocy W Realizacji Zadań Na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych W Województwie Mazowieckim. Z danych uzyskanych z Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej wynika, że w Polsce żyje ponad 5,5 miliona ludzi niepełnosprawnych. W 2010r liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym wynosiła około 2,1 mln. co stanowiło 8,6% ludności w tym wieku. Na Mazowszu zamieszkuje około 580,7 tys. osób niepełnosprawnych, co stanowi 11,3% ogółu ludności województwa. Liczna gospodarstw domowych, w których przebywa osoba niepełnosprawna stanowi około 8,2% wszystkich gospodarstw. Dużą grupę osób niepełnosprawnych stanowią dzieci do 15 roku życia (ok. 7,4%), które wymagają wsparcia ze strony rodziny.

### **1.5. Dostępność opieki zdrowotnej w województwie mazowieckim**

#### **1.5.1. Podmioty działalności leczniczej**

Liczba podmiotów leczniczych w województwie mazowieckim zarejestrowanych w rejestrze prowadzonym przez Wojewodę Mazowieckiego wynosi ogółem na dzień 31 grudnia 2011 roku 2429, w tym 329 publicznych (z uwzględnieniem spółek z udziałem jednostki samorządu terytorialnego) oraz 2100 niepublicznych.

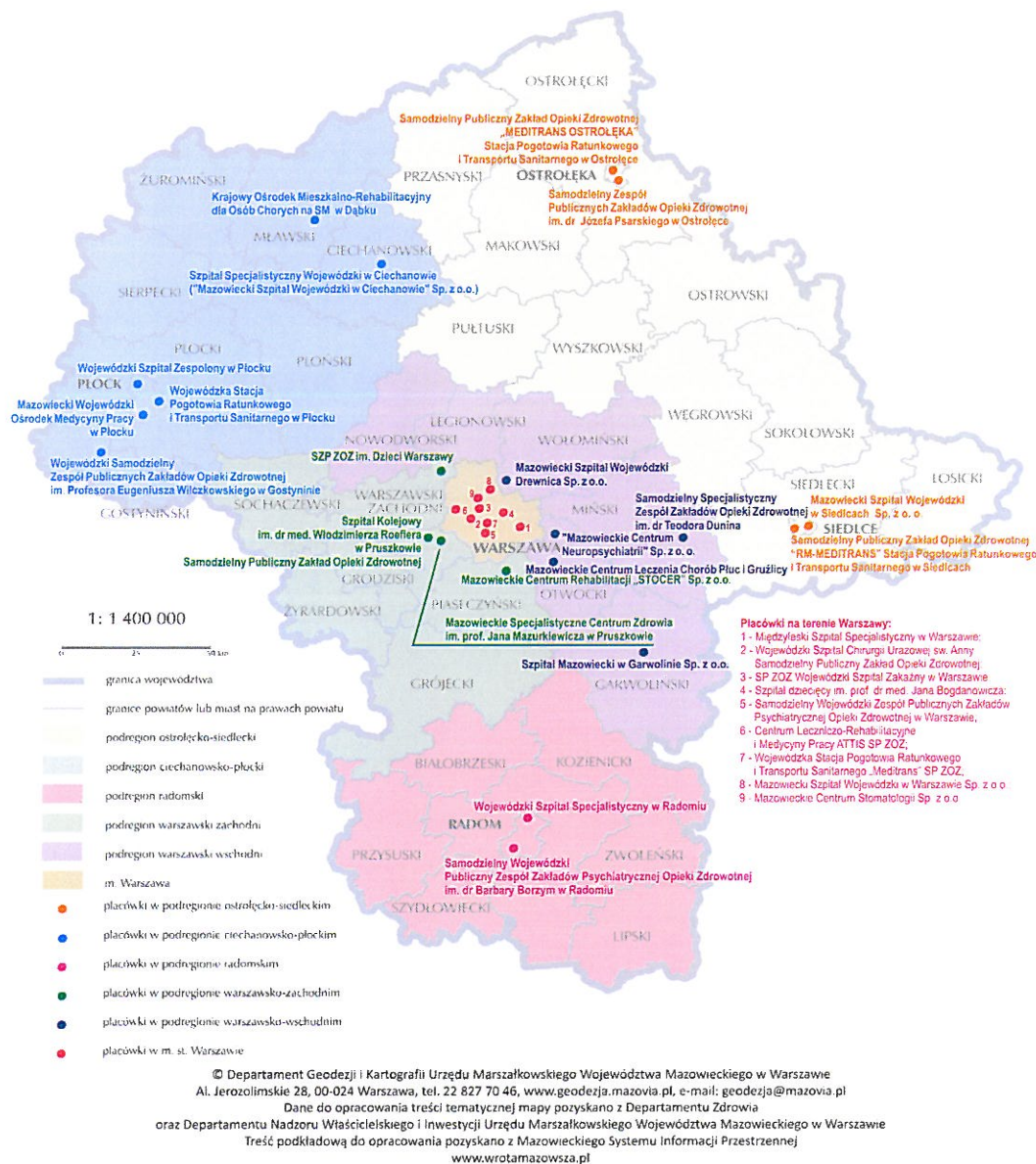
Wśród wyżej wskazanych podmiotów jest 199 szpitali, w tym 103 publiczne (z uwzględnieniem spółek z udziałem jednostki samorządu terytorialnego) oraz 96 niepublicznych.

Ogólna liczba łóżek szpitalnych w województwie na koniec 2011 roku wynosiła 31123 (wskaźnik na 10 tys. ludności – 59,36), w tym 31802 łóżek w szpitalach publicznych (z uwzględnieniem spółek z udziałem jednostki samorządu terytorialnego) oraz 321 łóżek w szpitalach niepublicznych. W trzech powiatach województwa mazowieckiego nie ma szpitala: w powiecie białobrzeskim, legionowskim, szydlowieckim. W większości powiatów zlokalizowany jest 1 szpital.

Samorząd Województwa Mazowieckiego sprawuje nadzór nad 28 podmiotami leczniczymi oraz nad Mazowieckim Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Płocku a także Krajowym Ośrodkiem Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla osób ze stwardnieniem rozsianym. Rozmieszczenie podmiotów leczniczych, nadzorowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego przedstawia rysunek 4.

## WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

SAMODZIELNE PUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ (SP ZOZ),  
DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO,  
SPÓŁKI ZDROWOTNE ZE 100-PROCENTOWYM UDZIAŁEM SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO  
ORAZ SP ZOZ W TRAKCIE PRZEKSZTAŁCANIA W SPÓŁKI



Rys.4. Opracowanie: Departament Geodezji i Kartografii, UMMW, źródło <http://www.wrotamazowska.pl>

### 1.5.2. Ratownictwo medyczne

Wg danych pochodzących z *Urzędu Statystycznego w Warszawie w roku 2010* na terenie Mazowsza działało 27 szpitalnych oddziałów ratunkowych (SOR). Na dzień 31.12.2010 roku w Województwie Mazowieckim funkcjonowało 187 zespołów ratunkowych ratownictwa medycznego. W tym 98 specjalistycznych (w skład których wchodzi co najmniej trzy osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym lekarz systemu, pielęgniarka systemu, lub ratownik



medyczny) oraz 89 podstawowych (w skład których wchodzi co najmniej dwie osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym pielęgniarka systemu, lub ratownik medyczny).

### 1.5.3. Opieka długoterminowa

Na terenie województwa mazowieckiego w 2010 roku funkcjonowały 43 zakłady opiekuńczo – lecznicze oraz 21 zakładów pielęgnacyjno – opiekuńczych. Liczba leczonych w powyższych placówkach niestety rokrocznie rośnie. Sprostanie rosnącym potrzebom w zakresie opieki długoterminowej stanowi jedno z głównych wyzwań zdrowia publicznego w województwie mazowieckim.

Tabela 3. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze na terenie województwa mazowieckiego w latach 2007-2010.

| Zakłady opiekuńczo – lecznicze i pielęgnacyjno – opiekuńcze na terenie województwa mazowieckiego w latach 2007-2010. |                  |       |       |       |
|--|------------------|-------|-------|-------|
| Rodzaj zakładu   | Liczba leczonych |       |       |       |
|  | 2007             | 2008  | 2009  | 2010  |
| Opiekuńczo -<br>leczniczy  | 5 040            | 5 228 | 5 512 | 5 664 |
| Pielęgnacyjno -<br>opiekuńczy  | 2 107            | 1 833 | 1 635 | 1 974 |

Opracowanie własne na podstawie danych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

### 1.5.4. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

W 2011 r. na świadczenia opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień Mazowiecki Oddział Wojewódzki NFZ podpisał 177 umów z analogiczną liczbą świadczeniodawców.

Infrastruktura psychiatrycznej opieki zdrowotnej została szczegółowo omówiona w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

### 1.5.5. Opieka nad uczniami

W województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010 na podstawie informacji uzyskanych od Mazowieckiego Kuratora Oświaty liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym wynosiła 728 363.

Tabela 4. Liczba uczniów w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010.

| Rok Szkolny  | Typ Szkoły              | Liczba Szkół | Liczba Uczniów |
|--------------|-------------------------|--------------|----------------|
| 2008/2009    | Gimnazjum               | 965          | 180 305        |
|              | Szkoła Podstawowa       | 1 788        | 306 232        |
|              | Szkoła Ponadgimnazjalna | 1 861        | 264 920        |
| <b>RAZEM</b> |                         | <b>4 614</b> | <b>751 457</b> |
| 2009/2010    | Gimnazjum               | 985          | 175 253        |
|              | Szkoła Podstawowa       | 1 796        | 304 527        |
|              | Szkoła Ponadgimnazjalna | 1 829        | 248 583        |
| <b>RAZEM</b> |                         | <b>4 609</b> | <b>728 363</b> |

Opracowanie własne na podstawie danych Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich byli objęci opieką zdrowotną świadczoną w 1924 punktach opieki lekarskiej oraz 3 201 punktach opieki pielęgniarskiej.

Tabela 5. Opieka medyczna nad uczniami w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010.

| Miejsce  | Opieka lekarska | Opieka pielęgniarska |
|--|-----------------|----------------------|
| Gabinet profilaktyczny na terenie szkoły                           | 374             | 1577                 |
| Gabinet profilaktyczny w budynku, ale należący do innej szkoły     | 45              | 174                  |
| Inne pomieszczenie na terenie szkoły                               | 27              | 251                  |
| Gabinet medyczny na terenie publicznej placówki ochrony zdrowia    | 595             | 476                  |
| Gabinet medyczny na terenie niepublicznej placówki ochrony zdrowia | 883             | 723                  |
| <b>RAZEM</b>   | <b>1924</b>     | <b>3201</b>          |

Opracowanie własne na podstawie danych Mazowieckiego Kuratora Oświaty

W roku szkolnym 2009/2010 łącznie 190 081 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych poddanych zostało profilaktycznym badaniom lekarskim, w tym 46 815 na terenie szkoły.

Tabela 6. Profilaktyczne badania lekarskie uczniów województwa mazowieckiego w roku szkolnym 2009-2010.

| Wiek / Klasa  | Liczba uczniów | Liczba zbadanych uczniów | W tym liczba uczniów zbadanych na terenie szkoły |
|---|----------------|--------------------------|--|
| 6 lat / klasa „0”                                   | 27 533         | 23 270                   | 3 404  |
| 10 lat / klasa III                                  | 46 095         | 40 211                   | 10 390   |
| 13 lat / I klasa gimnazjum                          | 50 843         | 42 655                   | 10 474   |
| 16 lat / I klasa szkoły ponadgimnazjalnej           | 56 776         | 42 484                   | 11 854   |
| 18-19 lat / ostatnia klasa szkoły ponadgimnazjalnej | 51 205         | 41 461                   | 10 693   |
| Razem   | 232 452        | 190 081                  | 46 815   |

Opracowanie własne na podstawie danych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

#### 1.6. Promocja zdrowia w województwie mazowieckim

W ramach świadczeń gwarantowanych mieszkańcy województwa mazowieckiego mogą korzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych. Mazowiecki Oddział Wojewódzki NFZ finansuje następujące programy profilaktyczne:

- Program profilaktyki raka szyjki macicy
- Program profilaktyki raka piersi
- Program badań prenatalnych
- Program profilaktyki chorób odżytoniowych, w tym przewlekłej, obturacyjnej choroby płuc
- Program profilaktyki chorób układu krążenia
- Program profilaktyki gruźlicy
- Bezpłatne Profilaktyczne Programy Zdrowotne realizowane przez lekarzy rodzinnych oraz specjalistów

W działania na rzecz zapobiegania chorobom wśród mieszkańców województwa mazowieckiego zaangażowane są również lokalne jednostki samorządu terytorialnego, w tym Samorząd Województwa Mazowieckiego. Zadania z zakresu promocji i ochrony zdrowia Samorząd Województwa Mazowieckiego realizuje głównie poprzez coroczną edycję programu „Szkoła Promocji Zdrowia”. Priorytetowym celem „Szkoły Promocji Zdrowia” jest przybliżenie młodzieży wiedzy z zakresu promocji zdrowia, upowszechnianie wiedzy na temat prozdrowotnego stylu życia, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie oraz odpowiedzialności za własne postępowanie wobec środowiska oraz innych ludzi. Zajęcia „Szkoły Promocji Zdrowia” prowadzone są na terenie wybranych szpitali nadzorowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, według programu przedmiotu, który ściśle koresponduje z programem ogólnym klasy biologicznej z elementami wiedzy medycznej. Nauczanie przedmiotu jest pomyślane jako rozszerzenie wiedzy zdobywanej w trakcie zajęć w szkole z biologii, chemii i fizyki. Jednym ze stałych elementów działania edukacyjno –

wychowawczego programu „Szkoła Promocji Zdrowia” są Olimpiady Szkoły Promocji Zdrowia, które wpisały się na stałe do realizacji przedmiotowego programu. W roku 2010 programem „Szkoła Promocji Zdrowia” zostało objętych 620 osób, natomiast nakład finansowy Samorządu Województwa Mazowieckiego wynosił 591 000 zł. Obok „Szkoły Promocji Zdrowia” Samorząd Województwa Mazowieckiego poprzez podległe mu szpitale realizuje kampanie edukacyjne, poświęcone przeciwdziałaniu i wczesnemu wykrywaniu chorób cywilizacyjnych. Szczególna uwaga z zakresu ochrony zdrowia przypisywana jest najmłodszym mieszkańcom województwa mazowieckiego. Od kilku lat realizowany jest program poświęcony wzmocnieniu i rozszerzeniu świadczeń diagnostyki i rehabilitacji zaburzeń narządu ruchu u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym. W 2010 roku programem tym zostało objętych 400 pacjentów w wieku 1-12 lat. Samorząd Województwa Mazowieckiego na ten cel przeznaczył kwotę 100 000 zł.

W 2011 roku Samorząd Województwa Mazowieckiego udzielił dotacji na zakup defibrylatora typu AED dla Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „RM- MEDITRANS” Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Siedlcach. Powyższy zakup był pilotażem Programu Powszechnego Dostępu do Defibrylacji na Mazowszu i jako pierwszy defibrylator typu AED został udostępniony w miejscu publicznym.

W działania na rzecz ochrony i promocji zdrowia zaangażowane są również jednostki samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego szczebla powiatowego i gminnego. W 2010 32 powiatach województwa mazowieckiego prowadzone były programy zdrowotne. Najwięcej programów realizowanych jest z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych, zwłaszcza nowotworu szyjki macicy (18 powiatów) oraz nowotworu piersi u kobiet (19 powiatów). Znaczną uwagę poświęca się też propagowaniu działań ukierunkowanych na zapobieganie stosowania używek poprzez realizację programów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi (13 powiatów) oraz programy przeciwdziałania narkomanii (13 powiatów).

### 1.7. Aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym

Polskie społeczeństwo, podobnie jak to dzieje się w innych krajach europejskich, podlega procesom starzenia się. Osoby starsze są szczególnie narażone na marginalizację społeczną. Nowe technologie powodują, że wiedza zbierana całe życie szybko traci swą aktualność. Naturalny mechanizm zmiany ról życiowych oraz spadek aktywności społecznej seniorów powoduje znaczące obniżenie poziomu ich życia. W celu aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym swoją działalność prowadzą Kluby Seniora oraz Uniwersytety Trzeciego Wieku.

Tabela 7. Kluby Seniora oraz Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie mazowieckim.

| Klub Seniora  |          | Uniwersytet Trzeciego Wieku                           |          |
|---|----------|---|----------|
| Województwo Mazowieckiem z wyłączeniem m.st. Warszawy | Warszawa | Województwo Mazowieckiem z wyłączeniem m.st. Warszawy | Warszawa |
| 27  | 11       | 29  | 21       |

Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z <http://bazy.ngo.pl>.

## **2. Adresaci Programu.**

Docelowym adresatem programu są mieszkańcy województwa mazowieckiego, natomiast adresatem pośrednim są podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, poprzez które będzie realizowany niniejszy program.

Samorząd Województwa będzie nawiązywał współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego, które są Kluczowym partnerem w zakresie realizacji polityki zdrowotnej i społecznej.

## **3. Cel Programu. Zadania, spodziewane korzyści, realizatorzy, wskaźniki do monitorowania.**

Celem strategicznym realizacji Programu jest:

**„poprawa stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia oraz zmniejszenie różnic społecznych i terytorialnych w stanie zdrowia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez promocję zdrowia oraz profilaktykę zdrowotną”.**

Cel strategiczny ma być osiągnięty poprzez następujące cele operacyjne, wynikające z przeprowadzonej analizy sytuacji zdrowotnej:

1. Profilaktyka chorób układu krążenia.
2. Zapobieganie i wczesne wykrywanie chorób nowotworowych.
3. Zapobieganie, wczesne wykrywanie i przeciwdziałanie negatywnym skutkom chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem cukrzycy, nadwagi i otyłości.
4. Ograniczenie rozpowszechnienia palenia tytoniu poprzez upowszechnianie wiedzy nt. jego następstw dla zdrowia.
5. Aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym.
6. Zmniejszenie częstości urazów powstałych w wyniku wypadków i ograniczenie ich skutków.
7. Kształtowanie postaw ratowniczych i propagowanie zasad postępowania w resuscytacji krążeniowo oddechowej.
8. Wzrost wiedzy i kształtowanie wśród mieszkańców Mazowsza postaw prozdrowotnych.
9. Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom.
10. Zwiększenie aktywności fizycznej ludności.
11. Poprawa opieki zdrowotnej nad matką i dzieckiem.
12. Usprawnienie systemu opieki nad osobami z problemami alkoholowymi.
13. Promocja i ochrona zdrowia psychicznego.
14. Przeciwdziałanie innym istotnym problemom zdrowotnym występującym na terenie województwa mazowieckiego.

Cele i zadania z zakresu profilaktyki i promocji określone w „Programie przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017” będą finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Biorąc pod uwagę różnorodne potrzeby zdrowotne mieszkańców regionu Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego będzie sukcesywnie przygotowywał i wdrażał do realizacji cząstkowe programy odnoszące się do celów określonych w niniejszym dokumencie.

Szczegółowy harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Wybranym Problemom Zdrowotnym w Województwie Mazowieckim na lata 2012 – 2017 na dany rok stanowi załącznik Nr 4, którego aktualizacja będzie następowała rokrocznie w formie zmiany załącznika do Programu dokonywanej uchwałą Zarządu Województwa Mazowieckiego.

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

Tabela 6. Szczegółowy opis realizacji celów operacyjnych, wraz ze wskazanymi zadaniami, spodziewanymi korzyściami, realizatorami oraz wskaźnikami do monitorowania.

| Lp. | CELE OPERACYJNE                     | ZADANIA   | SPODZIEWANE KORZYSCI   | REALIZATORZY  | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA   |
|-----|-------------------------------------|---|--|---|--|
| 1   | Profilaktyka chorób układu krążenia | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wdrażanie programów edukacyjnych w kierunku chorób układu sercowo-naczyniowego</li> <li>- wsparcie edukacyjne badań profilaktycznych i przesiewowych (m.in.: ciśnienia tętniczego krwi, EKG, poziomu cholesterolu we krwi całkowity, HDL i trójglicerydy, poziomu cukru we krwi)</li> <li>- wczesne wykrywanie chorób układu krążenia dzięki prowadzeniu badań profilaktycznych i przesiewowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyższy poziom wiedzy dotyczącej czynników ryzyka chorób sercowo-naczyniowych i sposobów przeciwdziałania im</li> <li>- większa liczba osób korzystających z badań profilaktycznych</li> <li>- niższy współczynnik umieralności z powodu chorób układu krążenia</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- media</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych</li> <li>- liczba placówek wdrażających programy edukacyjne w kierunku chorób układu sercowo-naczyniowego</li> <li>- liczba przeprowadzonych badań przesiewowych</li> <li>- liczba placówek przeprowadzających badania</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE  | ZADANIA   | SPODZIEWANE KORZYŚCI   | REALIZATORZY  | WSKAZNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|--|---|--|---|---|
| 2   | Zapobieganie i wczesne wykrywanie chorób nowotworowych | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wdrażanie programów edukacyjnych w kierunku profilaktyki nowotworów</li> <li>- wsparcie edukacyjne badań profilaktycznych i przesiewowych w kierunku chorób nowotworowych (szyjki macicy, sutka, jelita grubego gruczołu krokowego)</li> <li>- współuczestniczenie w organizacji warunków wdrażania programu przeciwdziałania chorobom nowotworowym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyższy poziom wiedzy dotyczącej czynników ryzyka nowotworów</li> <li>- większa liczba osób korzystających z badań profilaktycznych</li> <li>- niższy współczynnik umieralności z powodu niektórych nowotworów.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- media</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych</li> <li>- liczba przeprowadzonych badań przesiewowych</li> <li>- liczba placówek przeprowadzających badania</li> <li>- współczynnik umieralności z powodu chorób nowotworowych</li> </ul> |



„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE   | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYSCI   | REALIZATORZY   | WSKAZNIKI DO MONITOROWANIA   |
|-----|---|--|--|--|--|
| 3   | Zapobieganie, wczesne wykrywanie i przeciwdziałanie negatywnym skutkom chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem cukrzycy, nadwagi i otyłości | <ul style="list-style-type: none"> <li>- realizacja na Mazowszu globalnej strategii WHO dotyczącej sposobu żywienia, aktywności fizycznej i zdrowia oraz zaleceń Platformy Europejskiej z 2004 roku</li> <li>- podejmowanie działań polegających na edukacji i poradnictwie w zakresie zapobiegania chorobom żywieniowo - zależnym zwłaszcza nadwadze i otyłości</li> <li>- wdrażanie programów edukacyjnych propagujących zdrowy sposób żywienia w różnych grupach ludności</li> <li>- wczesne wykrywanie i zapobieganie chorobom metabolicznym, zwłaszcza nadwagi, otyłości i cukrzycy u dzieci</li> <li>- prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych oraz badań przesiewowych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- dobra kondycja psychofizyczna dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych</li> <li>- wyższy poziom wiedzy dotyczącej czynników ryzyka chorób metabolicznych a w szczególności cukrzycy</li> <li>- wyższy poziom wiedzy nt. konsekwencji nadwagi i otyłości oraz właściwych sposobów radzenia sobie z tym problemem</li> <li>- badania profilaktyczne i przesiewowe dostępne na poziomie lokalnym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych nt. zasad żywienia, zapobiegania i leczenia otyłości</li> <li>- liczba podmiotów leczniczych realizujących programy edukacyjne w kierunku chorób metabolicznych, a w szczególności cukrzycy, nadwagi i otyłości</li> <li>- liczba innych podmiotów realizujących programy edukacyjne w kierunku chorób metabolicznych a w szczególności cukrzycy, nadwagi i otyłości</li> <li>- liczba przeprowadzonych akcji promocyjno-edukacyjnych</li> <li>- liczba wykonanych badań przesiewowych</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE   | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYŚCI  | REALIZATORZY   | WSKAZNIKI DO MONITOROWANIA   |
|-----|---|--|---|--|--|
| 4   | <p>Ograniczenie rozpowszechniania palenia tytoniu poprzez upowszechnianie wiedzy nt. jego następstw dla zdrowia</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- egzekwowanie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych</li> <li>- prowadzenie kampanii informacyjnych i akcji edukacyjnych nt. szkodliwości palenia, możliwości wyjścia z nałogu, pozytywnych aspektów niepalenia</li> <li>- prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących szkodliwości palenia biernego</li> <li>- kreowanie mody na niepalenie ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i kobiet ciężarnych</li> <li>- przygotowanie personelu medycznego do prowadzenie terapii osób uzależnionych od tytoniu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyższy poziom świadomości zdrowotnej i poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie</li> <li>- korzystniejsza sytuacja zdrowotna w dziedzinach zależnych od palenia tytoniu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- policja, straż miejska</li> <li>- szkoły, zakłady pracy</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych</li> <li>- liczba przeprowadzonych szkoleń dla personelu medycznego</li> <li>- liczba przeszkolonych lekarzy</li> <li>- liczba zakładów opieki zdrowotnej realizujących programy antytytoniowe</li> <li>- liczba innych podmiotów realizujących programy antytytoniowe</li> <li>- liczba kampanii medialnych</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE                         | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYŚCI   | REALIZATORZY  | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|---|--|--|---|---|
| 5   | Aktywizacja osób w wieku poprodukcyjnym | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wspieranie działań na rzecz wzmocnienia zdrowia osób starszych (m.in. promocja aktywności fizycznej oraz aktywności intelektualnej)</li> <li>- wspieranie aktywizacji społecznej dla osób w wieku poprodukcyjnym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poprawa kondycji psychofizycznej osób w wieku poprodukcyjnym</li> <li>- zapobieganie izolacji społecznej osób w wieku poprodukcyjnym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- placówki świadczące usługi z zakresu pomocy społecznej</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba osób objętych działaniami</li> <li>- liczba wdrożonych programów</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE   | ZADANIA   | SPODZIEWANE KORZYSCI  | REALIZATORZY  | WSKAZNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|---|---|---|---|---|
| 6   | Zmniejszenie częstości urazów powstałych w wyniku wypadków i ograniczenie ich skutków | <ul style="list-style-type: none"> <li>edukacja dotycząca zagrożeń wypadkami ze szczególnym uwzględnieniem wypadków w domu i w pracy</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>mniejsza liczba wypadków w domu i w pracy</li> <li>mniejsza liczba ofiar śmiertelnych</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>policej, straż miejska</li> <li>szkoły</li> <li>organizacje pozarządowe</li> <li>jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>media</li> <li>inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>umieralność przedszpitalna</li> <li>liczba kampanii informacyjnych nt. zagrożeń wypadkami</li> <li>liczba programów edukacyjnych</li> <li>liczba wypadków w domu i w pracy</li> <li>liczba ofiar śmiertelnych</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE   | ZADANIA   | SPODZIEWANE KORZYŚCI   | REALIZATORZY  | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA   |
|-----|---|---|--|---|--|
| 7   | <p><b>Kształtowanie postaw ratowniczych i propagowanie zasad postępowania w resuscytacji krążeniowo - oddechowej.</b></p> | <p>- realizacja programów edukacyjnych dotyczących zasad postępowania w resuscytacji krążeniowo - oddechowej, min. nauka obsługi urządzeń AED,</p> <p>- sukcesywne zwiększanie dostępności do AED w miejscach publicznych na terenie województwa mazowieckiego”</p> | <p>- zmniejszenie liczby zgonów spowodowanych nagłymi stanami zatrzymania krążenia</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- Agencja Rozwoju Mazowsza S.A.</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- media</li> <li>- podmioty wykonujące działalność leczniczą</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba zakupionych AED</li> <li>- liczba przeszkolonych osób w zakresie resuscytacji krążeniowo - oddechowej</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE  | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYŚCI  | REALIZATORZY  | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|--|--|---|---|---|
| 8   | Wzrost wiedzy i kształtowanie wśród mieszkańców Mazowsza postaw prozdrowotnych | <ul style="list-style-type: none"> <li>- prowadzenie kampanii informacyjnych i akcji edukacyjnych propagujących zdrowy styl życia</li> <li>- tworzenie i rozwój sieci poradnictwa w zakresie zdrowego stylu życia</li> <li>- wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia środowisk wspierających zdrowie</li> <li>- organizowanie i udział w konferencjach naukowo-szkoleniowych dotyczących wpływu stylu życia na zdrowie, szeroko pojętej promocji zdrowia i profilaktyki</li> <li>- realizacja programu „Szkoła Promocji Zdrowia” w szpitalach</li> <li>- inicjowanie w środowisku lokalnym różnorodnych form spędzania czasu wolnego, w tym stwarzanie warunków zwiększania aktywności fizycznej w różnych grupach ludności oraz wdrażanie programów o tej tematyce</li> <li>- realizacja programów z zakresu edukacji zdrowotnej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyższy poziom świadomości sytuacji zdrowotnej i poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie</li> <li>- lepsza sytuacja zdrowotna w dziedzinach zależnych od stylu życia.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- PZH, WSSE, PSSE</li> <li>- IZZ</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące funkcje publiczne</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- szkoły</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- Krajowe Centrum ds. AIDS</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych propagujących zdrowy styl życia</li> <li>- liczba podmiotów leczniczych realizujących programy z zakresu promocji zdrowia</li> <li>- liczba innych podmiotów realizujących programy z zakresu promocji zdrowia psychicznego</li> <li>- zapadalność na choroby zakaźne</li> </ul> |

| Lp. | CELE OPERACYJNE   | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYŚCI  | REALIZATORZY   | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|---|--|---|--|---|
| 9   | <p>Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wdrażanie programów edukacyjnych w kierunku chorób zakaźnych</li> <li>- podnoszenie wiedzy społeczeństwa na temat szczepionek</li> <li>- wdrażanie programów edukacyjnych podnoszący wiedzę na temat profilaktyki zakażeń HIV</li> <li>- edukacja nt. zagrożeń związanych z chorobami zakaźnymi, ze szczególnym uwzględnieniem HIV/AIDS</li> <li>- Harmonogram realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS na rok 2012 opracowany na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zmniejszenie liczby zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo – jelitowych wywołanych przez czynniki biologiczne</li> <li>- zmniejszenie zapadalności na choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek, ze szczególnym uwzględnieniem WZW typu C i HIV</li> <li>- zmniejszenie zapadalności na choroby zakaźne, którym można zapobiegać przez szczepienia</li> <li>- zmniejszenie zapadalności na choroby przenoszone drogą płciową</li> <li>- zmniejszenie zapadalności na gruźlicę</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych</li> <li>- liczba odbiorców programów pomocowych</li> <li>- liczba kampanii medialnych</li> <li>- liczba zakażonych</li> </ul> |

„Program przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012- 2017”

| Lp. | CELE OPERACYJNE                           | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYSCI   | REALIZATORZY  | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|---|--|--|---|---|
| 10  | Zwiększenia aktywności fizycznej ludności | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wdrażanie nowoczesnych programów aktywności fizycznej</li> <li>- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb sportu i rekreacji</li> <li>- promocja rekreacyjnej aktywności ruchowej</li> <li>- ukierunkowanie na pozytywną ocenę walorów aktywności ruchowej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zwiększenie poziomu sprawności i wydolności fizycznej społeczeństwa</li> <li>- zmniejszenie powszechności występowania otyłości, chorób układu ruchu, chorób układu krążenia</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba gmin posiadających odpowiednią infrastrukturę do aktywności ruchowej mieszkańców,</li> <li>- częstotliwość uczestnictwa dorosłych mieszkańców Mazowsza w rekreacyjnej aktywności ruchowej</li> <li>- liczba szkół mających sale gimnastyczne</li> </ul> |



| Lp. | CELE OPERACYJNE  | ZADANIA   | SPODZIEWANE KORZYŚCI   | REALIZATORZY   | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|--|---|--|--|---|
| 11  | <p>Poprawa opieki zdrowotnej nad matką i dzieckiem</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poprawa opieki przedporodowej nad ciężarną</li> <li>- propagowanie karmienia piersią i mlekiem matki, zwłaszcza dzieci przedwcześnie urodzone</li> <li>- działania edukacyjne dot. Zdrowia dziecka i matki oraz świadomego macierzyństwa</li> <li>- edukacja na temat zagrożeń dla dziecka w związku ze stylem życia kobiety ciężarnej</li> <li>- programy mające na celu zmniejszenie skutków niepełnosprawności u dzieci z dziecięcym porażeniem mózgowym</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poprawa stanu noworodków urodzonych przedwcześnie,</li> <li>- zmniejszenie zachorowalności dzieci</li> <li>- zmniejszenie umieralności niemowląt</li> <li>- zmniejszenie liczby dzieci niepełnosprawnych</li> <li>- wyrównywanie szans zdrowotnych dzieci w Polsce</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- podmioty lecznicze realizujące program „Szkoły Promocji Zdrowia”</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- instytuty naukowe</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba programów edukacyjnych</li> <li>- liczba kampanii medialnych</li> <li>- wskaźnik wczesniactwa naturalnego</li> <li>- współczynnik zgonów płodów</li> <li>- wskaźnik umieralności okołoporodowej</li> <li>- odsetek dzieci karmionych wyłącznie piersią</li> </ul> |

| Lp. | CELE OPERACYJNE   | ZADANIA   | SPODZIEWANE KORZYŚCI  | REALIZATORZY   | WSKAŹNIKI DO MONITOROWANIA  |
|-----|---|---|---|--|---|
| 12  | Usprawnienie systemu opieki nad osobami z problemami alkoholowymi | <ul style="list-style-type: none"> <li>- edukacja dotycząca zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu</li> <li>- monitorowanie skali problemu alkoholizmu i stanu leczenia odwykowego</li> <li>- rozwój ośrodków detoksykacyjnych i poradni dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyższy poziom świadomości mieszkańców województwa</li> <li>- posiadanie aktualnych informacji nt. skali problemu alkoholizmu oraz stanu leczenia odwykowego</li> <li>- lecznictwo odwykowe dostosowane do potrzeb</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Departament Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego</li> <li>- WOTUW</li> <li>- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej</li> <li>- Podmioty lecznicze</li> <li>- Szkoły Promocji Zdrowia</li> <li>- szkoły</li> <li>- organizacje pozarządowe</li> <li>- media</li> <li>- jednostki samorządu terytorialnego</li> <li>- inni</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba kampanii informacyjnych i akcji edukacyjnych dotyczących problemów alkoholowych</li> <li>- jakość zebranego materiału</li> <li>- dostępność do leczenia odwykowego – liczba placówek, zakres oferowanych usług</li> <li>- wysokość przekazanych dotacji</li> <li>- liczba zakładów opieki zdrowotnej, które otrzymały dotacje</li> <li>- liczba innych placówek i organizacji biorących udział w programie</li> </ul> |

| Lp. | CELE OPERACYJNE                         | ZADANIA  | SPODZIEWANE KORZYŚCI  | REALIZATORZY  | WSKAZNIKI DO MONITOROWANIA                                      |
|-----|---|--|---|---|---|
| 13  | Promocja i ochrona zdrowia psychicznego | – zadania zostały przedstawione w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego | - spodziewane korzyści zostały przedstawione w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego | - wskazani w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego | - wskazane w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego |

| Lp. | CELE OPERACYJNE  | KRYTERIA WYBORU DZIAŁAŃ DO REALIZACJI  |
|-----|--|--|
| 14  | Przeciwdziałanie innym istotnym problemom zdrowotnym występującym na terenie województwa mazowieckiego | <p>O wyborze działań do realizacji w ramach niniejszego programu (nie ujętych we wcześniejszych celach) będzie decydować ważność problemu zdrowotnego.</p> <p><b><u>Ostrość problemu</u></b><br/>Dany problem zdrowotny wiąże się z wysokim poziomem negatywnych mierników zdrowia (wskaźnik śmiertelności, wskaźnik zachorowalności, wskaźnik niepełnosprawności), wpływa na zmniejszenie zdolności do aktywnego życia w społeczeństwie, w tym do nauki i pracy, obniża zdolność wzrostu i rozwoju oraz powoduje zagrożenie życia płodu.</p> <p><b><u>Częstość i powszechność występowania problemu</u></b><br/>Problem występuje często lub bardzo często i dotyczy całego regionu lub jego znaczącej części. Niekonieczne stanowi zagrożenie dla życia czy w znaczący sposób dla zdrowia, ale obniża jakość życia dużej grupy mieszkańców województwa mazowieckiego, np. próchnica zębów i choroby przyzębia.</p> <p><b><u>Nierówności w zasobach</u></b><br/>Dotyczy głównie nierówności w zakresie wyposażenia zakładów opieki zdrowotnej realizujących funkcje publiczne np. brak mammografu na terenie powiatu, czy sprzętu stomatologicznego na terenie gminy.</p> |

### **Spis rysunków, wykresów, tabel.**

Rys. 1. Mapa obrazująca położenie Województwa mazowieckiego na tle pozostałych województw.

Rys. 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2010 r.

Rys. 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2010r.

Rys. 4. Rozmieszczenie podmiotów leczniczych, nadzorowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.

Wykres 1. Ludność w województwie mazowieckim według płci i wieku.

Wykres 2. Bezrobotni zarejestrowani na Mazowszu we wrześniu 2011 roku.

Wykres 3. Struktura zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2010 roku [%].

Tabela 1. Przyrost naturalny wg powiatów województwa mazowieckiego w 2010 r.

Tabela 2. Wybrane dane dotyczące pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej w 2010 roku– choroby układu krążenia.

Tabela 3. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze na terenie województwa mazowieckiego w latach 2007-2010.

Tabela 4. Liczba uczniów w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010.

Tabela 5. Opieka medyczna nad uczniami w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2009/2010.

Tabela 6. Profilaktyczne badania lekarskie uczniów województwa mazowieckiego w roku szkolnym 2009-2010.

Tabela 7. Kluby Seniora oraz Uniwersytety Trzeciego Wieku w województwie mazowieckim.

**Załącznik nr 1 do „Programu przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017”**

ZGONY WG PRZYCZYNY I WIEKU LUDNOŚCI WOJ. MAZOWIECKIEGO W 2009 R.\*

| Przyczyny zgonów według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych X Rewizja | Na 100 000 ludności | Struktura według przyczyn | Ogółem        | W wieku lat              |           |            |            |              |              | 60 i więcej  |               |
|---|---------------------|---------------------------|---------------|--------------------------|-----------|------------|------------|--------------|--------------|--------------|---------------|
|   |                     |                           |               | 0-4                      | 5-14      | 15-19      | 20-29      | 30-39        | 40-49        |              | 50-59         |
|   |                     |                           |               | w liczbach bezwzględnych |           |            |            |              |              |              |               |
| <b>Ogółem</b>   | <b>1 046,1</b>      | <b>100,00%</b>            | <b>54 630</b> | <b>338</b>               | <b>96</b> | <b>204</b> | <b>647</b> | <b>1 052</b> | <b>2 351</b> | <b>6 799</b> | <b>43 143</b> |
| Struktura według wieku  | X                   | X                         | 100%          | 0,62%                    | 0,18%     | 0,37%      | 1,18%      | 1,93%        | 4,30%        | 12,45%       | 78,97%        |
| <b>I. Choroby zakaźne i pasożytnicze A00 - B99</b>  |                     |                           |               |                          |           |            |            |              |              |              |               |
| w tym: gruźlica układu oddechowego A15 - A16  | 10,9                | 1,04%                     | 570           | 10                       | 7         | 1          | 11         | 27           | 55           | 86           | 373           |
| posocznica A40 - A41  | 2,0                 | 0,20%                     | 107           | 0                        | 0         | 0          | 1          | 5            | 21           | 33           | 47            |
| AIDS B20 - B24  | 6,9                 | 0,66%                     | 358           | 8                        | 6         | 1          | 8          | 12           | 24           | 39           | 260           |
|   | 0,2                 | 0,02%                     | 13            | 0                        | 0         | 0          | 0          | 4            | 5            | 3            | 1             |
| <b>II. Nowotwory C00 - D48</b>  |                     |                           |               |                          |           |            |            |              |              |              |               |
| w tym: nowotwory złośliwe C00 - C97   | 250,1               | 23,90%                    | 13 059        | 4                        | 14        | 12         | 51         | 118          | 470          | 2 246        | 10 144        |
| w tym: żołądka C16  | 245,7               | 23,49%                    | 12 832        | 4                        | 14        | 11         | 51         | 116          | 468          | 2 233        | 9 935         |
| okrężnicy, proctnicy, odbytu C18 - C21  | 12,5                | 1,19%                     | 651           | 0                        | 0         | 0          | 0          | 15           | 25           | 95           | 516           |
| otchawicy, oskrzela, płuc C33 - C34   | 28,0                | 2,67%                     | 1 461         | 0                        | 0         | 0          | 2          | 7            | 34           | 179          | 1 239         |
| sutka C50   | 62,1                | 5,94%                     | 3 243         | 0                        | 0         | 0          | 3          | 6            | 102          | 714          | 2 418         |
| szyjki macicy C53   | 14,3                | 1,37%                     | 748           | 0                        | 0         | 0          | 3          | 13           | 42           | 176          | 514           |
| innych części narządu rodowego C54 - C56  | 4,9                 | 0,47%                     | 258           | 0                        | 0         | 0          | 1          | 6            | 29           | 88           | 134           |
| białaczka C91 - C95   | 9,9                 | 0,95%                     | 517           | 0                        | 0         | 0          | 1          | 4            | 26           | 97           | 389           |
|   | 6,4                 | 0,62%                     | 336           | 1                        | 3         | 2          | 8          | 10           | 15           | 32           | 265           |

TABL.II.1. ZGONY WG PRZYCZYŃ I WIEKU LUDNOŚCI WOJ. MAZOWIECKIEGO W 2009 R.\* (c.d.)

| Przyczyny zgonów według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych X Rewizja                                   | Na 100 000 ludności | Struktura według przyczyn | Ogółem | W wieku lat |      |       |       |       |       | 60 i więcej |       |
|---|---------------------|---------------------------|--------|-------------|------|-------|-------|-------|-------|-------------|-------|
|   |                     |                           |        | 0-4         | 5-14 | 15-19 | 20-29 | 30-39 | 40-49 |             | 50-59 |
| w liczbach bezwzględnych  |                     |                           |        |             |      |       |       |       |       |             |       |
| <b>III. Choroby krwi, narządów krwiotwórczych i niektóre inne choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych D50 - D89</b> | 0,9                 | 0,09%                     | 49     | 0           | 1    | 0     | 1     | 2     | 2     | 5           | 38    |
| w tym: anemia D50 - D64   | 0,6                 | 0,05%                     | 29     | 0           | 0    | 0     | 1     | 1     | 1     | 4           | 22    |
| <b>IV. Zaburzenia wydzielenia wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej E00 - E88</b>  | 16,4                | 1,57%                     | 855    | 0           | 2    | 4     | 10    | 6     | 22    | 82          | 729   |
| w tym: cukrzyca E10 - E14   | 15,3                | 1,46%                     | 800    | 0           | 0    | 1     | 4     | 4     | 20    | 70          | 701   |
| <b>V. Zaburzenia psychiczne F01-F99</b>   | 2,3                 | 0,22%                     | 118    | 0           | 0    | 0     | 2     | 7     | 28    | 41          | 40    |
| w tym: spowodowane substancjami psychoaktywnymi F10 - F19   | 2,1                 | 0,20%                     | 111    | 0           | 0    | 0     | 2     | 7     | 27    | 40          | 35    |
| <b>VI. Choroby układu nerwowego G00 -G98</b>  | 12,4                | 1,19%                     | 648    | 5           | 5    | 7     | 11    | 21    | 44    | 69          | 486   |
| w tym: zapalenie opon mózgowych G00 - G03   | 0,4                 | 0,04%                     | 21     | 0           | 1    | 1     | 0     | 1     | 4     | 2           | 12    |

**TABL.II.1. ZGONY WG PRZYCZYNY I WIEKU LUDNOŚCI WOJ. MAZOWIECKIEGO W 2009 R.\* (c.d.)**

| Przyczyny zgonów według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych X Rewizja | Na 100 000 ludności | Struktura według przyczyn | Ogółem | W wieku lat              |      |       |       |       |       | 60 i więcej |        |
|---|---------------------|---------------------------|--------|--------------------------|------|-------|-------|-------|-------|-------------|--------|
|   |                     |                           |        | w liczbach bezwzględnych |      |       |       |       |       |             |        |
|   |                     |                           |        | 0-4                      | 5-14 | 15-19 | 20-29 | 30-39 | 40-49 |             | 50-59  |
| <b>VIII. Choroby układu krążenia I00 - I99</b>  | 482,4               | 46,11%                    | 25 190 | 2                        | 3    | 16    | 70    | 182   | 669   | 2 169       | 22 079 |
| w tym:  |                     |                           |        |                          |      |       |       |       |       |             |        |
| choroba nadciśnieniowa I10 - I14  | 22,6                | 2,16%                     | 1 181  | 0                        | 0    | 0     | 0     | 3     | 12    | 96          | 1 070  |
| choroba niedokrwienności serca I20 - I25  | 139,8               | 13,36%                    | 7 300  | 0                        | 0    | 0     | 0     | 20    | 125   | 523         | 6 632  |
| choroby naczyń mózgowych I60 - I69  | 105,6               | 10,09%                    | 5 513  | 1                        | 0    | 3     | 12    | 31    | 112   | 423         | 4 931  |
| miażdżyca I70   | 33,7                | 3,22%                     | 1 758  | 0                        | 0    | 0     | 0     | 0     | 5     | 38          | 1 715  |
| <b>IX. Choroby układu oddechowego J00 - J98</b>   | 73,0                | 6,98%                     | 3 812  | 14                       | 11   | 11    | 18    | 37    | 78    | 323         | 3 320  |
| w tym:  |                     |                           |        |                          |      |       |       |       |       |             |        |
| zapalenie płuc J12 - J18  | 42,7                | 4,08%                     | 2 230  | 14                       | 7    | 8     | 16    | 26    | 52    | 165         | 1 942  |
| <b>X. Choroby układu pokarmowego K00 - K92</b>  | 49,1                | 4,69%                     | 2 562  | 0                        | 2    | 2     | 14    | 93    | 241   | 540         | 1 670  |
| w tym:  |                     |                           |        |                          |      |       |       |       |       |             |        |
| choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy K25 - K27  | 5,2                 | 0,50%                     | 272    | 0                        | 0    | 0     | 0     | 6     | 11    | 42          | 213    |
| choroby wątroby K70 - K76   | 19,8                | 1,89%                     | 1 033  | 0                        | 0    | 0     | 9     | 60    | 168   | 352         | 444    |
| <b>XI. Choroby skóry i tkanki podskórnej L00 - L98</b>  | 0,6                 | 0,05%                     | 29     | 0                        | 0    | 0     | 0     | 1     | 2     | 3           | 23     |

**TABL.II.1. ZGONY WG PRZYCZYNY I WIEKU LUDNOŚCI WOJ. MAZOWIECKIEGO W 2009 R.\* (dok.)**

| Przyczyny zgonów według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych X Rewizja | Na 100 000 ludności | Struktura według przyczyn | Ogółem | W wieku lat |      |       |       |       |       | 60 i więcej |       |
|---|---------------------|---------------------------|--------|-------------|------|-------|-------|-------|-------|-------------|-------|
|   |                     |                           |        | 0-4         | 5-14 | 15-19 | 20-29 | 30-39 | 40-49 |             | 50-59 |
| <b>XII. Choroby układu kostno-stawowego mięśni i tkanki łącznej M00 - M99</b>                               | 1,8                 | 0,17%                     | 95     | 0           | 0    | 0     | 0     | 1     | 4     | 12          | 78    |
| <b>XIII. Choroby układu moczowo-płciowego N00 - N98</b>   | 14,8                | 1,41%                     | 772    | 1           | 2    | 1     | 4     | 7     | 16    | 54          | 687   |
| w tym:<br>choroby kłębuszków nerkowych i choroby nerek N00 - N15  | 1,3                 | 0,12%                     | 66     | 0           | 0    | 0     | 1     | 1     | 3     | 5           | 56    |
| <b>XIV. Ciąży, poród i połóg O00 - O99</b>  | 0,1                 | 0,01%                     | 3      | 0           | 0    | 0     | 0     | 3     | 0     | 0           | 0     |
| <b>XV. Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym P00 - P96</b>                             | 3,2                 | 0,31%                     | 168    | 168         | 0    | 0     | 0     | 0     | 0     | 0           | 0     |
| <b>XVI. Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe Q00 - Q99</b>                     | 2,8                 | 0,26%                     | 144    | 105         | 10   | 5     | 9     | 6     | 3     | 2           | 4     |
| <b>XVII. Objawy, cechy chorobowe gdzie indziej niesklasyfikowane R00-R99</b>                                | 54,3                | 5,19%                     | 2 834  | 13          | 2    | 1     | 36    | 62    | 142   | 381         | 2 197 |
| <b>XVIII. Zewnętrzne przyczyny zgonu V01 - Y89</b>  | 71,3                | 6,81%                     | 3 722  | 16          | 37   | 144   | 410   | 479   | 575   | 786         | 1 275 |
| w tym:<br>wypadki komunikacyjne V01 - V99<br>samobójstwa X60 - X84  | 17,6                | 1,68%                     | 919    | 7           | 22   | 70    | 172   | 135   | 110   | 159         | 244   |
|   | 15,5                | 1,48%                     | 809    | 0           | 7    | 40    | 104   | 126   | 168   | 208         | 156   |

Źródło: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie



**Programy zdrowotne realizowane ze środków jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego z wyłączeniem programów SWM w podziale na powiaty**

| <i>L.p.</i>   | <i>Powiat</i>   | <i>Nazwa programu</i>   | <i>Liczba odbiorców</i> |
|---|-----------------|---|-------------------------|
| 1   | m. Ostrołęka    | Miej Program Promocji Zdrowia I Profilaktyki na lata 2009-2015  | 50.000                  |
| 2   | m. Radom        | Zapobieganie zakażeniom meningokokowym i pneumokokowym  | 170                     |
|   |                 | Terapia przeciwobrzękowa dla kobiet po mastektomii  | 80                      |
|   |                 | Profilaktyka chorób cukrzycy i jej powikłań   | 2500                    |
|   |                 | Przeciwdziałanie i zwalczanie narkomanii  | 171959                  |
|   |                 | Profilaktyka raka szyjki macicy   | 28                      |
| 3   | m. st. Warszawa | „Zdrowy Uczeń”  | 161953                  |
|   |                 | "Program szczepień ochronnych przeciwko WZW typu A dla dzieci 7. letnich:<br>I dawka<br>II dawka  | 7 696<br>7 958          |
|   |                 | "Ocena sprawności i w wydolności fizycznej oraz predyspozycji do uprawiania dyscyplin sportowych przez dzieci i młodzież zamieszkałą w m.st. Warszawie"           | 12021                   |
|   |                 | "Program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas VI szkół podstawowych na terenie m.st.Warszawy"  | 9119                    |
|   |                 | "Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy"                                 | 8 834                   |
|   |                 | "Program zdrowotny w zakresie profilaktyki i korekcji wad postawy dla uczniów klas IV szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy"                               | 9 100                   |
|   |                 | "Program profilaktyki zdrowotnej w zakresie poprawy stanu zdrowia jamy ustnej dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie m.st.Warszawy"                    | 8 764                   |
|   |                 | "Ocena ryzyka występowania choroby nadciśnieniowej u młodzieży licealnej w wieku 18 -19 lat"  | 13 445                  |
|   |                 | Program szczepień ochronnych przeciwko grypie populacji z grupy szczególnego ryzyka (osób od 65 roku życia)   | 59 067                  |
|   |                 | Program szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób bezdomnych przebywających w noclegowniach na terenie m.st. Warszawy  | 553                     |
|   |                 | Program szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób przebywających w zakładach opiekuńczo - leczniczych , dla których m.st. Warszawa jest podmiotem tworzącym. | 550                     |
|   |                 | Program opieki nad kobietą w ciąży "Zdrowie, Mama i Ja"   | 14 413                  |
|   |                 | Program edukacji przedporodowej "Szkoła Rodzenia"   | 12 605                  |
| "Program zdrowotny w zakresie opieki zdrowotnej nad kombatantami" | 5 201           |   |                         |

|                            |                        |   |        |
|----------------------------|------------------------|---|--------|
| 4                          | powiat<br>białobrzegi  | Profilaktyka chorób układu krążenia   | 46     |
|                            |                        | Profilaktyka fluorkowa  | 572    |
|                            |                        | Profilaktyka raka szyjki macicy   | 487    |
| 5                          | powiat<br>ciechanowski | Profilaktyczny program zdrowotny poprawy stanu jamy ustnej i zapobieganie próchnicy dla uczniów | 557    |
|                            |                        | O zdrowie zadbaj już ....   | 250    |
| 6                          | powiat<br>gostyniński  | Program profilaktyki raka szyjki macicy   | 165    |
|                            |                        | Profilaktyka i wczesne wykrywanie raka szyjki macicy  | 1200   |
|                            |                        | Profilaktyka i wczesne wykrywanie Raka piersi   | 1200   |
|                            |                        | Profilaktyka i wczesne wykrywanie raka prostaty   | 1500   |
|                            |                        | Profilaktyka zdrowia zdrowe odżywianie  | 9000   |
|                            |                        | Program profilaktyki chorób układu krążenia   | 50     |
| 7                          | powiat<br>grodziski    | Profilaktyczne badania mammograficzne   | 1073   |
|                            |                        | Profilaktyczne szczepienie przeciwko rakowi szyjki macicy                                       | 14     |
|                            |                        | Szczepienia ochronne przeciwko grypie   | 1196   |
|                            |                        | Trzymaj forę  | 140    |
|                            |                        | Program promocji i ochrony zdrowia  | 1426   |
|                            |                        | Badanie poziomu cukru i cholesterolu  | 300    |
|                            |                        | Przeciwdziałanie osteroporozie  | 60     |
|                            |                        | Program wczesnego wykrywania raka płuca   | 100    |
|                            |                        | Cytologia ratuje życie  | 419    |
|                            |                        | Szczepienia przeciwko pneumokokom dla dzieci  | 55     |
| światowy dzień bez tytoniu | 50                     |   |        |
| 8                          | powiat<br>grójecki     | Rak piersi u kobiet   | 12 000 |
|                            |                        | Rak prostaty  | 1500   |
|                            |                        | Rak szyjki macicy   | 23 000 |
|                            |                        | Kampania antynarkotykowa  | 490    |

|    |                    |   |       |
|----|--------------------|---|-------|
| 9  | powiat legionowski | Badania profilaktyczne raka jelita grubego  | 1 120 |
|    |                    | Badania profilaktyczne raka gruczołu krokowego  | 252   |
|    |                    | Cytomammobusy   | 552   |
|    |                    | Profilaktyka raka szyjki macicy   | 59    |
|    |                    | Zdrowie w bajce   | 300   |
| 10 | powiat lipski      | Rak piersi  | 1047  |
|    |                    | Rak szyjki macicy   | 882   |
| 11 | powiat łosicki     | Mammograficzny  | 643   |
|    |                    | Cytologiczny  | 662   |
| 12 | powiat makowski    | Zachowaj trzeźwy umysł  | 1531  |
|    |                    | Małe problemy małej głowy   | 377   |
|    |                    | Recepta na szczęście  | 483   |
|    |                    | Zdrowo i dobrze żyć   | bd    |
|    |                    | W szkolnej ławce  | 1241  |
|    |                    | Profilaktyka chorób raka piersi   | 30    |
| 13 | powiat miński      | Program przeciwdziałania rakowi szyjki macicy, rakowi sromu, rakowi pochwy i brodawkom płciowym   | 47    |
|    |                    | Gminny program Profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii | 1402  |
| 14 | powiat mławski     | Spektakle o charakterze profilaktycznym   | 1800  |
|    |                    | Popularyzacja zasad promocji zdrowia  | 119   |
|    |                    | Profilaktyka chorób nowotworowych   | 410   |
|    |                    | Akcja profilaktyczna "Uwaga Rock! Narkotykom, dopalaczom stop.                                    | 3000  |
| 15 | powiat nowodworski | Populacyjny program wczesnego wykrywania raka szyjki macicy                                       | 300   |
|    |                    | Populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi  | 1184  |
|    |                    | Neuropatia cukrzycowa   | 100   |
|    |                    | Profilaktyka cukrzycy   | 150   |
|    |                    | Krew darem życia  | 48    |

|    |                      |  |        |
|----|----------------------|--|--------|
|    |                      | Higiena głów   | 700    |
|    |                      | Podziel się szpikiem                                 | 12     |
| 16 | powiat<br>ostrołęcki | Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkohol.      | bd     |
|    |                      | Gminny Program Zwalczania Narkomanii                 | bd     |
|    |                      | NOE  | 136    |
|    |                      | NARWAL   | 180    |
| 17 | powiat<br>ostrowski  | Populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi | 344    |
|    |                      | Od Samobadania Piersi do Mammografii                 | 109    |
|    |                      | Profilaktyka wady cewy nerwowej                      | 297    |
|    |                      | "Dopalacze mogą Cię wypalić"                         | 229    |
|    |                      | Profilaktyka HIV - AIDS                              | 318    |
|    |                      | Logopedyczne badania przesiewowe                     | 671    |
|    |                      | Badania przesiewowe słuchu                           | 300    |
|    |                      | Różowa wstążeczka profilaktyka raka piersi           | 149    |
|    |                      | "Wybież życie - 1krok"                               | 112    |
|    |                      | Powiedz NIE trądzikowi                               | 407    |
|    |                      | Promocja zdrowego stylu życia                        | 166    |
|    |                      | FAS - płodowy zespół alkoholowy                      | 233    |
|    |                      | Grypa AH1N1  | 476    |
|    |                      | Program profilaktyki raka szyjki macicy              | 38 000 |
|    |                      | Program profilaktyki gruźlicy                        | 14 061 |
|    |                      | Trzymaj forę   | 760    |
|    |                      | Wolność oddechu - zapobieganie astmie                | 98     |
|    |                      | Fluoryzacja  | 846    |
|    |                      | Pierwszy dzwonek - Nie dla meningokoków              | 1      |
|    |                      | "Szkodliwość palenia tytoniu"                        | bd     |

|    |                |  |      |
|----|----------------|--|------|
|    |                | Radosny uśmiech - Radosna przyszłość   | 74   |
|    |                | Ratujemy i uczymy ratować  | 67   |
|    |                | Program antyalkoholowy - "7 Kroków"  | 305  |
|    |                | Mleko w szkole   | 690  |
|    |                | Owoce w szkole   | 701  |
|    |                | Między nami kobietkami   | 60   |
|    |                | Gminny program Profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii    | 400  |
| 18 | powiat otwocki | Profilaktyka chorób zwyrodnieniowych   | 359  |
|    |                | Szczepienia przeciw grypie   | 315  |
|    |                | Szczepienia profilaktyczne dzieci w wieku lat 3 przeciwko pneumokokom                                | 173  |
|    |                | Choroby przenoszone drogą płciową. Higieniczny tryb życia dziewcząt i chłopców                       | 1303 |
|    |                | Młodzi ratownicy. Pierwsza pomoc przedmedyczna w teorii i praktyce.                                  | 2494 |
|    |                | Program szczepień profilaktycznych osób po 65r życia przeciwko grypie                                | 298  |
|    |                | Profilaktyka układu krążenia   | 848  |
|    |                | Profilaktyka raka szyjki macicy  | 2000 |
|    |                | Profilaktyka gruźlicy  | 9028 |
| 19 | powiat płocki  | Profilaktyka Raka Piersi   | 60   |
|    |                | Audiometryczne Badanie Słuchu  | 30   |
|    |                | Od Samobadania Piersi do Mammografii   | 149  |
|    |                | "Wybierz życie - pierwszy krok"  | 734  |
|    |                | Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży 2004-2011 | 270  |
|    |                | Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii 2006-2010  | 350  |
|    |                | Krajowy Program przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie   | 90   |
|    |                | Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania HIV   | 150  |
|    |                | Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce 2008-2011                        | 250  |
|    |                | Rządowy Program na lata 2008-2010 "Bezpieczna i przyjazna szkoła"                                    | 415  |

|    |                |  |      |
|----|----------------|--|------|
|    |                | Rządowy Program Ograniczania Przeszłości i Aspoecznych Zachowań "Razem Bezpieczniej" | 415  |
|    |                | Mam haka na raka   | 400  |
|    |                | Ciąża bez alkoholu   | 30   |
|    |                | Zachowaj trzeźwy umysł   | bd   |
|    |                | Owoce w szkole   | 41   |
|    |                | "Szkłanka mleka"   | 110  |
|    |                | Trzymaj forę   | 132  |
|    |                | Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży  | 113  |
|    |                | Nie! Dla meningokoków  | 103  |
|    |                | Przeciwdziałanie gruźlicy  | bd   |
|    |                | Pierwszy dzwonek   | 486  |
|    |                | Fluoryzacja  | 420  |
|    |                | Program edukacji przedporodowej  | 211  |
|    |                | Program profilaktycznych badań przesiewowych "Biała Sobota"                          | 275  |
|    |                | Program profilaktycznych szczepień przeciwko grypie                                  | 2745 |
|    |                | Program profilaktycznych szczepień przeciwko meningokokom                            | 2098 |
|    |                | Program profilaktyki i wczesnego wykrywania nowotworów sutka                         | 1116 |
|    |                | Program profilaktyki i wczesnego wykrywania nowotworów prostaty                      | 377  |
|    |                | Program profilaktyki i wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego                | 251  |
| 20 | powiat płoński | Czyste powietrze wokół nas   | 300  |
|    |                | Trzymaj forę   | 310  |
|    |                | Gminny program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych                     | bd   |
|    |                | Gminny program przeciwdziałania narkomanii   | bd   |
|    |                | Nie poddaj się grypie  | 529  |
|    |                | Trzymaj forę   | bd   |
|    |                | Program "Szkłanka mleka"   | 240  |

|    |                       |   |      |
|----|-----------------------|---|------|
|    |                       | Preofilaktyka i terapia wad wymowy  | 38   |
|    |                       | Gimnastyka korekcyjna   | 47   |
|    |                       | Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV   | 422  |
|    |                       | Między nami kobietami   | 65   |
|    |                       | Zdrowo się odżywiamy  | 106  |
|    |                       | Czas dla serca  | 5000 |
| 21 | powiat<br>przasnyski  | Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii. | bd   |
|    |                       | Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej   | bd   |
| 22 | powiat<br>przysuski   | Program profilaktyki raka szyjki macicy   | 4200 |
|    |                       | Program profilaktyki raka piersi  | 4400 |
| 23 | powiat<br>pułtuski    | Program profilaktyki chorób układu krążenia   | bd   |
|    |                       | Program profilaktyki raka szyjki macicy   | bd   |
|    |                       | Program profilaktyki gruźlicy   | bd   |
|    |                       | Profilaktyka przeciwalkoholowa  | bd   |
|    |                       | Profilaktyka przeciwnarkotykowa   | bd   |
| 24 | powiat<br>siedlecki   | Bezpłatne badanie wzroku  | bd   |
|    |                       | Bezpłatne badanie słuchu  | bd   |
|    |                       | Bezpłatne badanie układu krążenia   | bd   |
|    |                       | Bezpłatne badanie mammograiczne   | bd   |
|    |                       | Miejsko - Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych   | 300  |
|    |                       | Porofilaktyka chorób układu krążenia  | 160  |
| 25 | powiat<br>sochacewski | Logopedia   | bd   |
| 26 | powiat<br>sokołowski  | Profilaktyka Aids/HIV   | 400  |
|    |                       | Profilaktyka anoreksji i bulimii  | 500  |
|    |                       | Profilaktyka chorób nowotworowych   | 400  |
|    |                       | Walczymy z nałogami   | 1200 |
|    |                       | propagujemy honorowe krwiodaństwo   | 350  |

|    |                                  |  |      |
|----|----------------------------------|--|------|
|    |                                  | Profilaktyka chorób układu krążenia                                | 200  |
|    |                                  | Zachowania nerwicowe, depresja                                     | 600  |
|    |                                  | Od Samobadania Piersi do Mammografii                               | 601  |
|    |                                  | Wybierz życie. Pierwszy krok                                       | 414  |
|    |                                  | Profilaktyka wady cewy nerwowej                                    | 188  |
|    |                                  | Radosny uśmiech - Radosna przyszłość                               | 27   |
|    |                                  | Rzuć palenia razem z nami  | 87   |
| 27 | powiat<br>szydlowiecki           | Program profilaktyki raka szyjki macicy                            | bd   |
|    |                                  | Program profilaktyki raka piersi                                   | bd   |
|    |                                  | Program profilaktyki raka odbytu                                   | bd   |
|    |                                  | Program profilaktyki przewlekłej obturacyjnej choroby płuc         | bd   |
|    |                                  | Szczepienia przeciw grypie   | 170  |
|    |                                  | Profilaktyka przeciw gruźlicza                                     | 40   |
| 28 | powiat<br>warszawski<br>zachodni | Bezpłatne porady żywieniowe  | 89   |
|    |                                  | Propagowanie zasad i idei honorowego krwiodawstwa                  | 24   |
|    |                                  | Osteoporoza - choroba, która nie zabija, ale okalecza              | 400  |
|    |                                  | Profilaktyka raka sutka i narządu rodnego                          | bd   |
|    |                                  | Program Opieki nad Kobieta w ciąży niepowiklanej                   | bd   |
| 29 | powiat<br>wołomiński             | Program promocji zdrowia w szkołach                                | 1200 |
|    |                                  | Program mammograficzny   | 500  |
|    |                                  | Biała Sobota   | 1000 |
|    |                                  | Program diagnostyki i profilaktyki nadwagi i otyłości dzieci       | 180  |
|    |                                  | Program profilaktycznych badań okulistycznych                      | 60   |
|    |                                  | Program profilaktycznych badań jelita grubego                      | 200  |
|    |                                  | Ze szczepionką bezpieczniej  | 157  |
|    |                                  | Gminny program przeciwdziałania narkomanii                         | 200  |
|    |                                  | Gminny Program Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych | 200  |



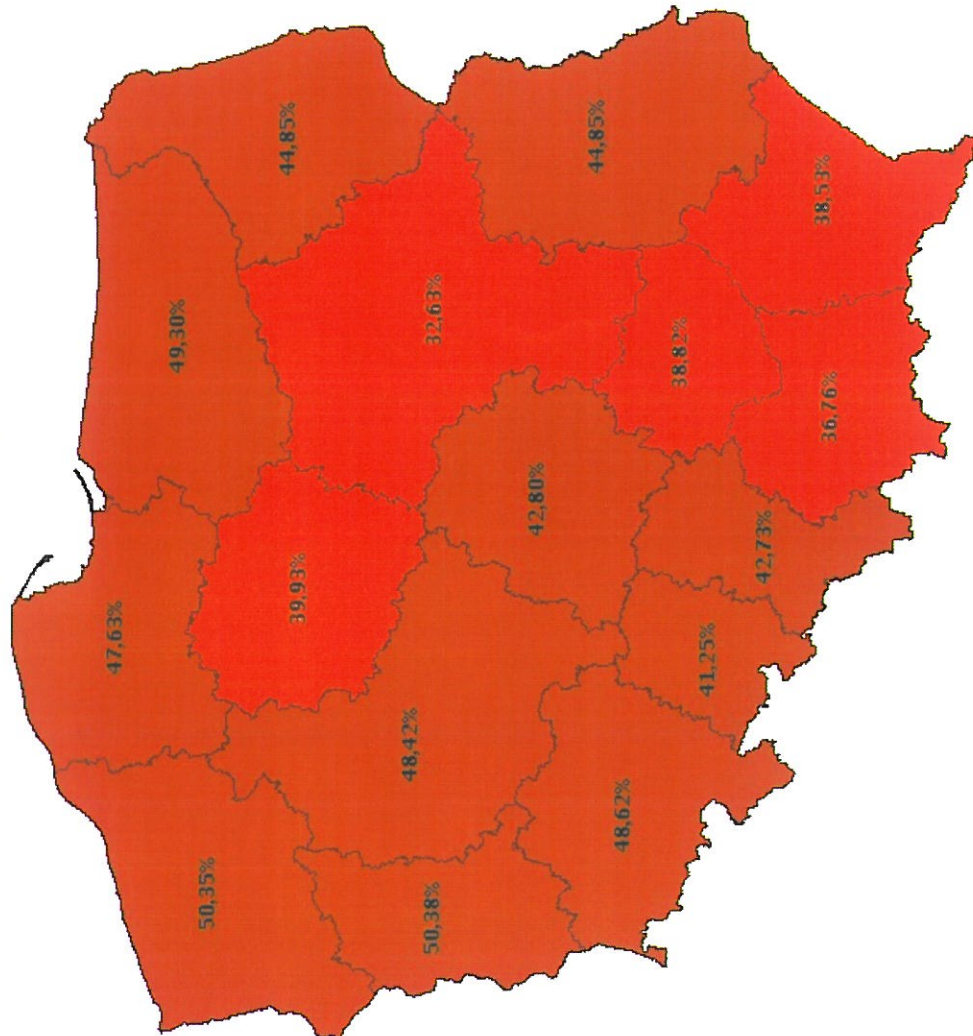
|    |                      |  |      |
|----|----------------------|--|------|
|    |                      | Szczepienia przeciw meningokokom                             | 280  |
|    |                      | Profilaktyka Raka Piersi                                     | 241  |
|    |                      | Profilaktyka raka szyjki macicy                              | 141  |
|    |                      | szczepienia przeciw grypie                                   | 2528 |
| 30 | powiat<br>wyszkowski | Program profilaktyki raka szyjki macicy                      | 363  |
|    |                      | Upowszechnianie karmienia piersią                            | 739  |
|    |                      | Szkoła rodzenia  | 88   |
|    |                      | Badania przesiewowe słuchu                                   | 739  |
|    |                      | Badania w kierunku wad wrodzonych serca                      | 739  |
|    |                      | Profilaktyka raka piersi                                     | 404  |
|    |                      | Profilaktyka raka szyjki macicy                              | 500  |
|    |                      | Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych          | 5000 |
|    |                      | Gminny program przeciwdziałania narkomanii                   | 5000 |
|    |                      | badania mammograficzne                                       | 600  |
|    |                      | Porzesiewowe badania gęstości kości                          | 560  |
| 31 | powiat<br>zwoleński  | Profilaktyczne badania mammograficzne i cytologiczne         | bd   |
| 32 | powiat<br>żuromiński | Badania przesiewowe screeningowe mammograficzne              | 430  |
|    |                      | Wczesne wykrywanie raka jelita grubego                       | 80   |
|    |                      | Wykrywanie raka prostaty                                     | 38   |
|    |                      | Profilaktyka chorób tarczycy                                 | 116  |
|    |                      | Profilaktyka wykrywania wad postawy u dzieci i młodzieży     | 166  |
|    |                      | Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych | bd   |
|    |                      | Programy przeciwdziałania narkomanii                         | bd   |

## Realizacja profilaktycznych programów populacyjnych w województwie mazowieckim

## OBJĘCIE POPULACJI PROGRAMEM PROFILAKTYKI RAKA PIERSI

Data generacji: 2012-01-01

Średnia wartość: 42,45%

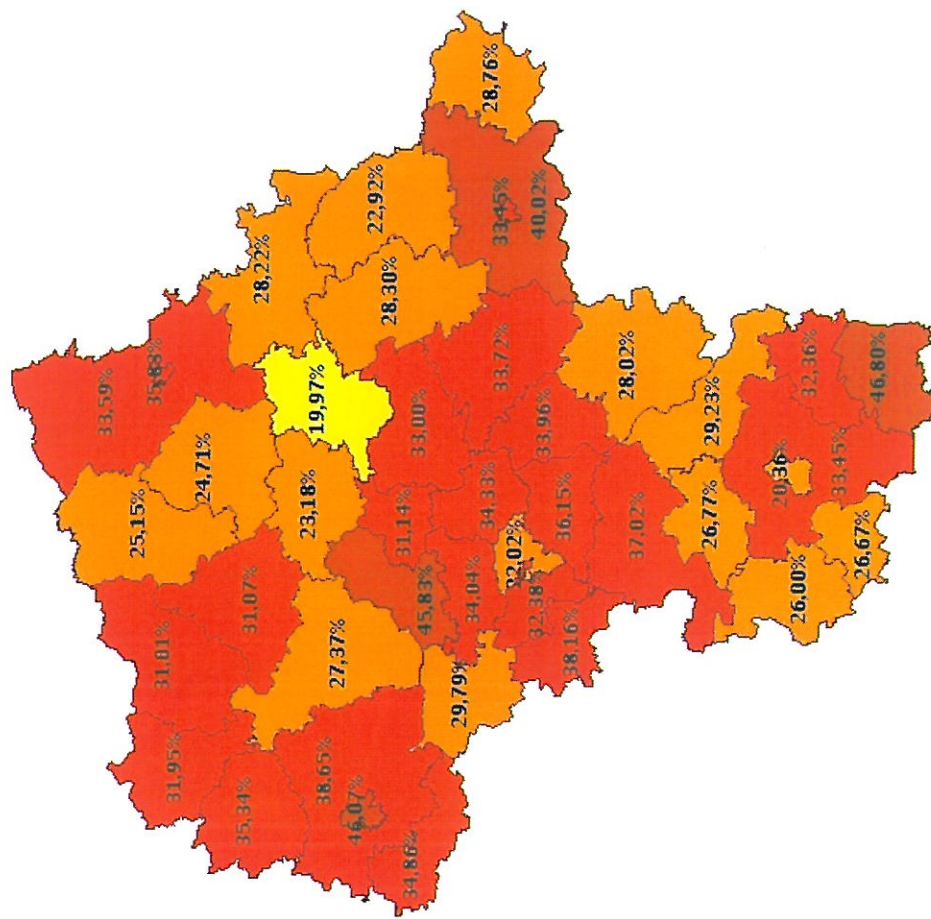


## OBJĘCIE POPULACJI PROGRAMEM PROFILAKTYKI RAKA PIERSI

Data generacji: 2012-01-01

Województwo: MAZOWIECKIE

Średnia wartość: 32,63%



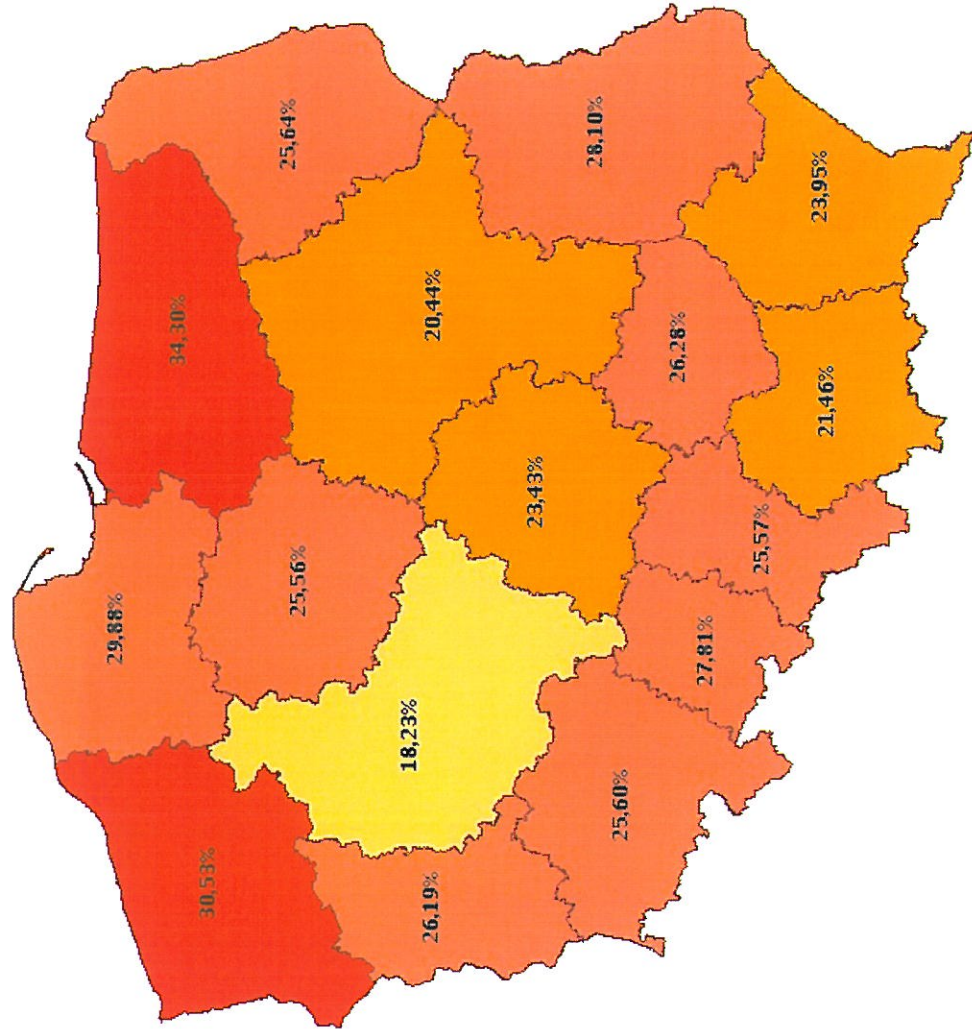
Wynik oznacza odsetek Kobiet przebadanych mammograficznie spośród wszystkich Kobiet kwalifikujących się do Programu.

Do Programu kwalifikują się ubezpieczone Kobiety w wieku 50 – 69 lat, a badania wykonuje się raz na dwa lata (o ile nie ma innych zaleceń)

**OBJĘCIE POPULACJI PROGRAMEM PROFILAKTYKI RAKA SZYJKI MACICY**

Data generacji: 2012-01-01

Średnia wartość: 24,59%



**OBJĘCIE POPULACJI PROGRAMEM PROFILAKTYKI RAKA SZYJKI MACICY**

Data generacji: 2012-01-01

Województwo: MAZOWIECKIE

Średnia wartość: 20,44%



Wynik oznacza odsetek Kobiet przebadanych cytologicznie spośród wszystkich Kobiet kwalifikujących się do Programu. Do Programu kwalifikują się ubezpieczone Kobiety w wieku 25 – 59 lat, a badania wykonuje się raz na trzy lata (o ile nie ma innych zaleceń).

**Harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Wybranym Problemom Zdrowotnym  
w województwie mazowieckim na lata 2012 – 2017**

Program Przeciwdziałania Wybranym Problemom Zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017 finansowany jest ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. Część projektów może być realizowana również przy udziale środków unijnych lub pochodzących z innych dostępnych mechanizmów finansowych.

Harmonogram określa kwotowo środki zapisane w Wieloletniej Prognozie Finansowej przeznaczone na realizację niniejszego Programu, czyli pomniejszone o środki przeznaczone na realizację Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015.

| PROGRAM   | Obecne i przewidywane nakłady finansowe |                 |                 |                 |                 |                 |
|---|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
|   | 2012                                    | 2013            | 2014            | 2015            | 2016            | 2017            |
| Program Przeciwdziałania Wybranym Problemom Zdrowotnym w województwie mazowieckim na lata 2012-2017 | Do<br>873 000                           | Do<br>1 201 100 | Do<br>1 202 133 | Do<br>1 203 097 | Do<br>1 211 897 | Do<br>1 208 770 |

Cele niniejszego programu mogą być realizowane także z wykorzystaniem środków finansowych pochodzących z opłat ze sprzedaży wyrobów alkoholowych (do 18%) oraz ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – zadanie te odpowiednio będą wynikały z:

1. „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015” w powiązaniu z „Mazowieckim Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015”,
2. „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych w województwie mazowieckim na lata 2009 – 2013”

W każdym roku realizowane są i planowane są do realizacji w latach następnych zadania w obszarze promocji zdrowia i przeciwdziałania określonym problemom zdrowotnym w ramach współpracy pozafinansowej.

Szczegółowy harmonogram realizacji Programu Przeciwdziałania Wybranym Problemom Zdrowotnym w Województwie Mazowieckim na lata 2012 – 2017 na dany rok stanowi załącznik Nr 4, którego aktualizacja będzie następowała rokrocznie w formie zmiany załącznika do Programu dokonywanej uchwałą Zarządu Województwa Mazowieckiego.

**Szczegółowy harmonogram realizacji w roku 2012**  
**Programu Przeciwdziałania wybranym problemom zdrowotnym w województwie mazowieckim**  
**na lata 2012-2017**

| Zadanie  |      |                  |   |
|--|------|------------------|---|
|  | Cel  | Środki finansowe | Podmiot realizujący   |
| Program diagnostyczny – laboratoryjne badanie chodu u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym (MPDZ) | 11   | 100 000          | Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii Sp. z o.o. z siedzibą w Zagórzcu   |
| Program „Szkola promocji zdrowia”  | 8    | 450 000          | Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej św. Anny SP ZOZ w Warszawie Ul. Barska<br>Międzyleski Szpital Specjalistyczny w Warszawie Ul. Bursztynowa<br>Wojewódzki Szpital Zespolony w Płocku<br>Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Radomiu<br>Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie<br>Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im dr Józefa Psarskiego w Ostrołęce<br>Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach Sp. z o.o. |
| Zapobieganie zakażeniom wirusem HIV, przeciwdziałanie AIDS   | 9    | 33 000           | Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego we współpracy z Krajowym Centrum ds. AIDS lub Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Warszawie lub Organizacjami Pozarządowymi  |
| Inne działania promujące zdrowie   | 8,14 | 290 000          |   |